

AQUILA

Túllépés

Az AQUILA
negyedévi folyóirata

2019/3

TÚLLÉPÉS

6. évfolyam 3. szám
Megjelent: 2019. augusztus 1.

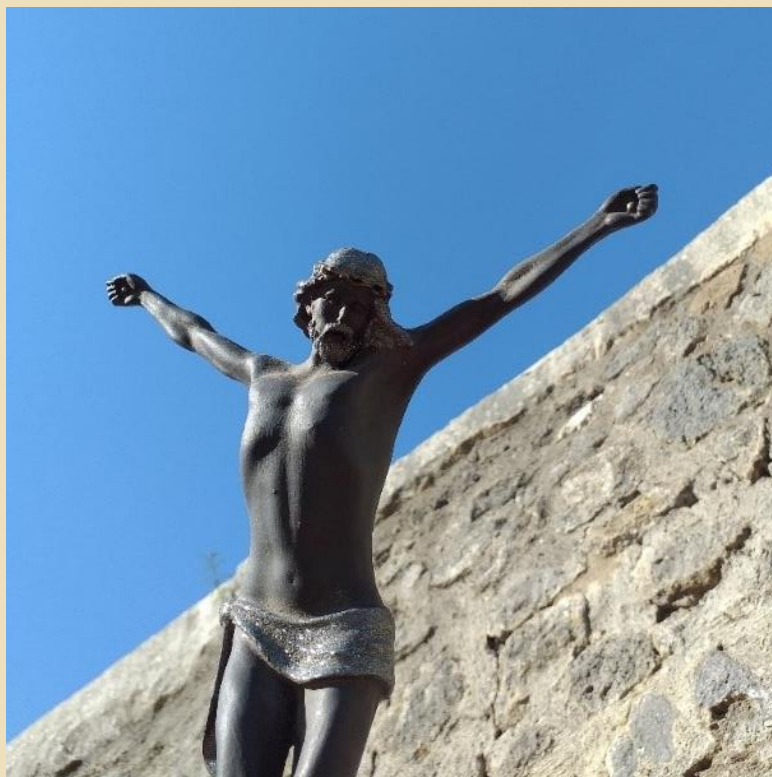
Az AQUILA katolikus közösség
negyedévi folyóirata

A kizárólagos materiális gondolkodáson túllépve: lelkiiség, spirituális kultúra – filozófiai, teológiai, pszichológiai, szociológiai, művészeti és egyéb tudományos megközelítésben.

Megjelenési gyakorisága:	Negyedévi folyóirat A folyóirat régi példányai az archívumban megtalálhatók.
Nemzetközi azonosítószám:	HU ISSN 2064-7700
A Túllépés bankszámlaszáma:	UNI-CREDIT bank 10918001-00000038-58540003
Alapítás ideje:	2014. július 1.

Tartalom

Kedves Olvasóink!	4
Létezik-e felesleges élőlény/életforma?	6
A legalapvetőbb emberi kérdések kerülnek itt előtérbe, amiket 3 különböző nézőpontból is megvizsgál a szerző a materialista felfogástól kezdve a spirituális megközelítésig.	
Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?.....	13
A keresztény és a mohamedán vallásról, azok különbségeiről. Történelmi visszatekintés a török hódításról, a protestantizmus és a reformáció terjedéséről, milyen változásokat eredményezett a kereszténységben, papi képzésben. Mindezek párhuzamban a mai korral.	
Szent Józsefről	39
Többrétű áttekintés Szent Józsefnek, Jézus nevelőapjának életéről, lelkiségéről, hatásáról.	
Impresszum	43

Kedves Olvasóink!

Szeretettel köszöntjük Önöket, s reméljük, hogy sok kellemes, gondolkodással töltött időt szerzünk Önöknek, és idővel egyre több olvasónk lesz. *Elindult a hatodik évünk.*

Miért indítottuk el ezt az eleinte negyedévente (majd terveink szerint sűrűbben) megjelenő elektronikus kiadványunkat?

Az ok a kiadó AQUILA Közösség lelkiségéből fakad. Mi 35 éve vagyunk katolikus közösség, mely eddig sokféle működési formációt is létrehozott, és fenn is tart.

Ami a cikkek tartalmára vonatkoztatott igényünk: újszerű, valós értéket hordozó gondolkodás jellemezze, és csakis a végső igazsághoz közelítő, kereső elképzelés érvényesüljön. A cikkekért nem tudunk fizetni, ahogyan az olvasásuk is ingyenes.

Keressük a spirituálisan is korrekt, univerzális szintet jobban megközelítő, teljes körű tudományos gondolkodást, nyitottságot, bátorságot, hogy minél jobban megismerhessük az embert, a földi létet és az univerzumot.

Célunk az emberi kultúra, a tudományos élet kitágított gondolkodás felé való rehabilitációja. Joseph Ratzinger szavaival élve: *„Senki sem állíthatja azt, hogy ő a szó igazi értelmében „tudja”, hogy Isten nem létezik. De felállíthatja azt a hipotézist, hogy nem létezik, s ebből a tételből próbálhatja megmagyarázni az univerzumot.”* (Krisztusra tekintve) Mi azt látjuk, hogy a jelenlegi tudományos élet megnyilvánulásai szinte csak földies, materiális szempontból próbálják megérteni, megélni a világot. Az így (meg)magyarázott földi világ jelenségei nagyon sok esetben – jelenleg még felmérhetetlenül, vagy be nem vallottan – téves következtetésekre vezethetnek. Pl. A világ keletkezésének módja, oka. Vagy az ember megjelenésének ideje, hogy miből és hogyan alakult ki, más bolygókon, más életek keresése, a kizárólagosan szén alapú gondolkodás is nagy hiba stb.

Az AQUILA feladatának tekinti az emberi felfogás horizontjának a felfoghatóság határáig való tágítását, amit szerintünk folyamatosan feszegetni, nyújtani, bővíteni lehet.

K. Jaspers gondolatai: *Az egzisztenciális embernek mindig úton kell lennie, nem merevedhet meg dogmatikus igazságokban (...) mindig nyitva kell állnia és tanulékonnynak kell maradnia, készen arra, hogy megvitassa az ellenkező álláspontot, mindig tudatában annak, hogy a vándorló embernek nincs végleges igazsága.* Nyíri T.: Filozófiatörténet (1983), 14.2.2. fejr., 446.o.

A TÚLLÉPÉS kiadvány a kedves Olvasóktól az elmélyült olvasást várja. Az AQUILA nyitott minden újat hordozó elmére, elfogadjuk és közöljük a beadott cikkeket, ha a Szerkesztő Bizottságunk jóváhagyja.

Minket Istenen kívül senki sem működtet, és szabadok vagyunk mindenféle földi érdektől, nem fogjuk sem politikai, sem semmiféle más érdekből cenzúrázni a beadott cikkeket. A közlés legfontosabb kritériuma elsősorban az, hogy a fenti szellemben íródott-e a mondandója, megfelel-e ennek a kitágított horizontnak, fogalmazása és mondandója tekintetében megfelelően igényes-e, hordoz-e logikát, újszerű gondolkodást. Nem számít a szerző vallási és politikai hovatartozása, ha nem támadja az Istenhitünket.

Semmiféle erőltetett, igazi értékeket nem hordozó, plágiumgyanús terméket sem fogadunk el!

Egyéniségek írásai kellenek.

M. Blondel

*Minél többet tud az ember,
minél többje van, minél több ő maga,
annál inkább tudatára ébred annak,
hogy nincs semmije, nem tud semmit,
hogy nem az, amit akar.*

Nyíri T.: Filozófiatörténet (1983), 15.2.2. fej., 494. o.

Pável Márta

Létezik-e felesleges élőlény/életforma?

Nem tudom, hova sorolnám az írásomat, leginkább emberkutatásra gondolnék.

A cikkemben hármas megközelítést alkalmazok a kérdéseim megválaszolására:

1. Találgatások, mert ezek a hétköznapi, sokszor önző ember kérdései.
2. Materialista, a gondolkodásból Istent kizáró megközelítés.
3. Isten elmélekdedekben mit „közöl”, s ha ez a világnak most nem tudományos, nem baj (majd az lesz), de legalább igaz.

Ha nem nézném azt, hogy a hitem szerint okkal, isteni okkal van minden, akkor fel kellene tennem a kérdést; van-e valós célra irányultság, vagy a genetika határoz meg mindent? S a mai szélsőséges kvantitatív és kvalitatív állapotok csak evolúciós zsákutcák, téveszmék, vagy entrópiikus hatások halmaza is lehet? (2) Mi az igazság?

(1) A látható különbözőségek szülik a kérdést, miért jó, miért kell egy apró kis virág pl. a százszorszép, mikor ott van az óriási tölcsérvirág is. Miért kell okos, ravasz, csillagokat kutató ember, mikor ugyanott van a kis lényegtelenek tűnő dolgokat felnagyító ember is?

Szemlélve az embereket, feltűnő különbségek vannak, aszerint, hogy kicsi, vagy óriás a kvalitásuk. (Ezen különbségek megfelelő távolságból elenyészőnek tűnnek, másik dimenzióból az emberiségről egy globális kép alakulhat ki. De vannak, akik mélyebbre néznek, azok időnként látnak is.) Még ez akkor is igaz, ha nem nézem azokat, akiknek a normalitásával is komoly gondok vannak, mert ők sincsenek kevesen.

Ha az ember azonos dimenzióból /közelről/ nézegeti embertársait, akkor rá kell jönnie, hogy némelyek - számomra - olyan pitiáner dolgokkal van elfoglalva, pl. vízben vagy sörben főzze kukoricát (reggeli „nívós” TV műsor témája), vagy, jaj, felment a kocsimra a macska, vajon melyik lehetett? Olyan - nekem elképesztő - semmiségeken, dolgokon problémáznak, hogy most ez a tyúkja tojik vagy nem, vagy a körmeit hogyan festette ki a manikűrös, de most nem kapta azt a piros színt, amit akart, s nem megy a ruháihoz, amin időnként sírni lehetne. Nekem végtelenül idegesítő dolgok ezek. (1) Valószínűleg nem is bölcs, hogy ezt észreveszem.

(1) Napestig folytathatnám ezeket a hiábavalóságokat, de a másik oldalon meg ott van az az ember, aki azon gondolkodik, hogy tudná az

Létezik-e felesleges élőlény/életforma?

emberiség általános színvonalát feljebb emelni, hogy tudná felrázni őket, hogy tudna már tudatosabb lelket önteni beléjük. Hogyan tudnám elmondani; hogy Te, Ember, sokkal több vagy, mint aminek hiszed magad. Tépelődöm, hogy az egész univerzumi rendszerben mi az, ami alapvető, mi tér el ettől.

(2 = materialista) Csak önmagunkat reprodukáló lényeknek kellene lenni, s aki eltér az a zavaró, vagy fordítva. Önző gének határoznak meg mindent...! Ha ez igaz lenne, akkor a véleményem szerint, semmi értelme sem lenne az egész megvalósult világegyetemnek, meg az itt töltött időnek, szenvedésnek, magunkra ébredésnek. HA ez igaz lenne, akkor ezzel megmagyarázhatnák az antiszociális, önző, antihumánus emberek a viselkedésüket, ami csak egóból, és habzsolásból áll. Ha ez igaz lenne, akkor senkinek sem kellene törődni senkivel, a gyerekeinkkel sem, a szüleinkkel meg pláne nem /megtette a kötelességét fölösleges, csak nyűg.../, az állatokkal sem, mert a materialista elvek szerint mindenki csak a genetika miatt van, a mindent eldöntő evolúciós hatásnak kitéve alakul, vagy nem. Viszont, ha kell, akkor az ember magán belül miért lehet sőtlan, szinte egyrétegű, unott, annak nincs helye a rendszerben vagy elérte az entrópikus hatás, s ő van a helyén? De hova lett akkor az életének a célja?

(1) Nem ez így nem igaz, nem lehet igaz, mert akkor az a hatalmas rendszer - keletkezése okán is - egészen hiábavaló, értelmetlen lenne. *Nem kellene szeretni sem.* De mégis ott a lelkünkben, az állati lelkekben is a szeretet. Sőt ott a kiolthatatlan vágy is a szeretetre, szerintem csak ennek megadása vagy nem léte határoz meg jelentős dolgokat a lények életében. Még a növények is jobban virulnak, ha szeretik őket, az emberiségre még inkább igaz ez. Nos, itt egy cáfolata ennek a fentiekben említett materialista nézetnek. Mindezek tudatában kérdés, (2) akkor ez hogyan jönne össze a genetikával (ami önző gén stb.) az evolúcióval, meg az entrópiával stb.? Azt ugyan nem cáfolhatjuk, hogy a biológiai/kémiai, biofizikai lelkes lények alakításában ezek a folyamatok vannak, belejátszanak, de mi módon, mi célból, melyik, hogyan alakultat át, ez erősen kérdéses.

(1) Mindennek ellentmondana az, amikor Jézus Krisztus anno a Földön volt, a legfőbb parancsnak a szeretetet adta. Véletlen lenne? Azon kívül, hogy Istennél semmi sem lehetetlen, akkor ez sem véletlen, mert pont ez emel ki a biológiai katyvaszból, s ezzel kezdődik a felemelkedés az igazi emberré válás az égre nézésünkkel.

Sokféleség van, ami néha értelmetlennek, sőt feleslegesnek is tűnik, de nem tudhatjuk, mit hoz ki ebből ez az egész rendszer. Van olyan jelenség is - ami ismert -, hogy részeg ember, kisgyerek nem üti meg annyira magát, mert tudatosan nem tudja, hogy megütheti..., így lehet, hogy ezek a kisstílű, egyszerűbb emberek is csak kicsit „ütik” meg magukat. (1) Kell a sokféleség, mert ha azt nézzük, hogy nem mindenki alkalmas sebésznek, de szalagmunkásnak sem, akkor igenis szükséges a képességek különbözősége, mert ettől lesz kompletté az emberiség működése.

(3= Isten megkérdezése). Láttam egy színes nagy kakast. Kérdést is kaptam mellé; ennek csak a felső díszes, nagy tollai vannak, vagy vannak alul pihéi is? Elszégyelltem magamat, és megértettem. A kis képességűek a pihék, akik ugyanúgy kellene: melegítenek. szigetelnek, amit a látványos (nagy lelkek) fedőtollai fednek, és tőlük nem látni az egészet. A pihéket védeni kell.

(1) E sokféleséget képezi az egész élővilág, pl. a mezők, a kertek virágai is. Ott van a kéknefelejcs, ilyen apró virágokkal és ott van a babarózsa vagy a tölcsérvirág, amiben tízszer - százszor elfér a nefelejcs. Ugyanakkor az is szép, ha sok van, nagyon tetszetős, igaz, hogy a másiktól egy is elég. Na most, ettől színes, sokrétű az életünk, de kell-e, hogy az legyen, mi ennek az oka? Láthatjuk, vannak mikroszkopikus lények és vannak elefántok különböző cselekvéssel, okkal. Nem lehet azt kérdezni azonban, hogy melyik fontosabb és melyik nem. Nem tudhatjuk, hogy ebben az egész - nekünk tán - kaotikus létben minek mi a szerepe.

(3) Isten kérdése a lelkemben: honnan tudom, hogy szemmel nem látható, de velünk élő lényeknek melyik növény, állat hasznos? Ma nézegettéél egy jelentéktelen menta virágot, s rajta szorgalmasan gyűjtögető méhet. Kellenek egymásnak. Így van ez mindennel még akkor is, ha nem fogjátok fel. Az én szeretetembe minden belefér.

(1) Megvallom, sokszor végtelenül idegesít mikor egy ember, olyan „szőke nősen” tölti az idejét, elfecsérli az életét, de teheti, ez a karmája. Tudom, és annak ellenére elkeserít az életének az elpocséklása - holott ő meg sem értené - s ezt nem leszólásból vagy gőgből mondom, hanem sajnos tapasztalatból..., hogy mit nevezek annak, mert köszöni, ő jól van, és hagyjam békén a hülyeségeimmel. Már tudom, egy pihe. Mégis feszeget a balga kérdés; de miért ne lehetne mindenki egyforma díszes toll? Az tán megoldhatatlan működésű társadalmat jelentene? Vagy neki is itt a helye, hogy magához képest esetleg fejlődjön. Hiába minden

Létezik-e felesleges élőlény/életforma?

lelkesedésem, bele kell egyezni a másságba, nem lehet erőszakkal lelkiesedni, sem a segítséget meg nem értett egyénekre ráerőltetni. Ők itt a földön ezt a fázist élik, én meg ezt, s akik sokkal feljebb vannak, azok meg azt.

(1) Tudom, nem jól teszem, de mégis nehezen tudom elképzelni, hogy ezek a nagyon erősen jelentéklennék látszó dolgok az egész emberiség tudatában kell, hogy legyenek. Nem húzzák le az egészet, a sok lúd disznót győz alapon? Vagy ez a sorsunk, a sok bűnnel élve ez a penitencia, és meg kell küzdeni, hogy felszínen maradjunk, s ezzel nehezített a mi haladásunk? Ugyanakkor a sokféleségbe elférjen, de ebben kell-e rendszer? Miért kell? Ez a rendszer, amiben élünk, nem szelektál? Vagy a vulkánok, cunamik stb. szelekciók, de mennyire célirányosak? Vagy azok, csak ezt sem látjuk? Azok-e? Vagy annyira nem okos a rendszer, hogy kiszűrje, vagy éppen a kiszűrés - nekünk - értelmetlen viselkedés?

Mielőtt erre választ keresnénk, nézzük meg, mit is fedhet a „rendszer” szó, fogalom. Az Univerzumokat, a mindenséget, vagy a földi világ működését, a fizikai / kémiai jelenségeket vagy lelkieket? Mi a válasz erre (is)? Azt gondolom, minden összefügg mindennel, s lehet, hogy az igazi nagy összefüggések természetét nem láthatjuk be a behatároltságunk miatt sem. Míg ez így van, az egész rendszert nézve „apróbb” kérdéseinkre sem tudunk autentikusan választ kapni/adni, ami ugyan nekünk sorsdöntő lenne...!

Az lenne az ideális, hogy ha mondjuk 20-30%-ot javulna az emberiség minősége; szellemi, spirituális, erkölcsi, intellektuális szinten, jobb világ lehetne a Földünkön, több szeretet, kevesebb gyilkolás stb... Nem gondolom, hogy ezt bűn lenne kívánnom. Szerintem ezt hosszas munkával lehetne megvalósítani, amiben döntő szerepe lehetne a helyesen, igazi, őszinte, jól tanított vallásosságnak, az ebben nagyon nagyot segíthetne.

E téma közben a lelki befogadás, nyitottság kérdése is fontos, mert ez cizellálja a helyzetet, a magasabb fejlettségű lényeket.

Ha teológiailag, Isten tanításával nézem a dolgokat, akkor a lelki edény /**vas spirituale**/ kérdése is felmerül bennem. Legelőször tudomásom szerint Szűzanyát nevezték lelki edénynek, mert magába hordozta/fogadja Jézus Krisztust. <https://www.imrikzsofia.hu/a-loretoi-litania-mariaravonatkoztatott-oszovetsegi-szimbolumai> „Az Egyház imádságos nyelvében az edény az emberi test képe, átvitt értelemben a szellemi valóság foglalata. A latin “vass”

Létezik-e felesleges élőlény/életforma?

(edény) szó a görög terminológia "skeuos" fordításában árnyaltabb jelentéstartalommal bír, hangszer, eszközt is kifejez. Mária, a Lelki edény a Szentlélek lakóhelye, ezáltal eszköze is az inkarnációnak."

Ennek nyomán egy ideje beszélünk nagy lelki és kis lelki edényű emberekről (befogadás mértéke, s ezzel a kegyelmek nagysága szerint is). Mondjuk, akinek átvitt értelemben csak gyűszűnyi a lelki edénye, de az csurig van töltve, míg a másinak esetleg egy 200 literes hordó, de alig van az alján valami, akkor megint el kell gondolkozni, hogy ki a jobb, lelkipb ember, ki teljesített maximálisan. Ebben az esetben azt lehetne mondani, hogy akinek a hordónyi, mert így is a gyűszűnek kb. 100 szorosa van benne, mégis nem teszi meg, amit kell, így az alul teljesített. El kell ismerni, a gyűszűnyi a győztes. Pontosan idevág az evangéliumi rész a talentumokról. Mt 25,⁴Úgy lesz, mint azzal az emberrel, aki idegenbe készült. Összehívta szolgálait, s rájuk bízta vagyonát.¹⁵Az egyiknek öt talentumot adott, a másinak kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint, aztán útra kelt.¹⁶Aki öt talentumot kapott, menten elkezdett vele kereskedni, s másik ötöt nyert rajta.¹⁷Ugyanígy az is, aki kettőt kapott, másik kettőt szerzett.¹⁸Aki egyet kapott, elment, ásott egy gödröt, és elrejtette urának pénzét.¹⁹Hosszú idő elteltével megjött a szolgálk ura, és számadást tartott.²⁰Jött, aki öt talentumot kapott, és felmutatta a másik öt talentumot: Uram, öt talentumot adtál, nézd, másik ötöt nyertem rajta. – ²¹Jól van, te hűséges, derék szolga – mondta neki ura. – Minthogy a kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe! ²²Jött az is, aki két talentumot kapott, s így szólt: Uram, két talentumot adtál, nézd, másik kettőt szereztem. – ²³Jól van, te hűséges, derék szolga. Mivel a kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe! ²⁴Végül jött az is, aki csak egy talentumot kapott. Ez így beszélt: Uram, tudtam, hogy kemény ember vagy. Aratsz, ahol nem vetettél, és gyűjtesz, ahol nem szórtál.²⁵Ezért félelmemben mentem, elástam a földbe talentumodat. Itt van, ami a tiéd. – ²⁶Te mihaszna, lusta szolga! – kiáltott rá ura. – Tudtad, hogy ott is aratok, ahol nem vetettem, s ott is gyűjtök, ahol nem szórtam.²⁷Oda kellett volna adnod pénzemet a pénzváltóknak, hogy megjövet kamatostul kaptam volna vissza.²⁸Vegyétek el tőle a talentumot, és adjátok oda annak, akinek tíz talentuma van! ²⁹Mert annak, akinek van, még adnak, hogy bőven legyen neki; akinek meg nincs, attól még amiye van is, elveszik.³⁰Ezt a mihaszna szolgát pedig vessétek ki a külső sötétségre! Ott sírás és fogcsikorgatás lesz. Míg a gyűszűnyi a maga kicsi voltában is maximális a tette. Talán ők a nefelejcek, tehát nagyon türelmesnek kell lennünk egymáshoz is.

<http://szentiras.hu/SZIT/Mt25>

Tudom, nem oldottam meg a kérdést, csak gondolkoztam, talán el is gondolkoztattam az olvasókat. Az egész, ami minket is körülvesz igen bonyolult és sokrétű, így türelmesnek alázatosnak, elfogadónak kell

Létezik-e felesleges élőlény/életforma?

lenni minden és az embertársaink felé is. Akkor vagyunk igazán „nagyok, emberek, ha uralkodunk az indulatjainkon, s a minket ért környezeti ingereket is a helyén tudjuk kezelni. Vélem, ha mi inkább racionálisak vagyunk, és szembesülünk azzal, amikor embertársaink logikátlanok, de okoskodnak, ha valaki tőlünk lassabb, míg mi vibrálóan gyorsak vagyunk, és sokszor úgy érezzük, hogy soha nem mozdul meg már, nehéz rendíthetetlennek maradni.

Vannak dolgok, amiket alaptól elfogadtunk pl. a déli országokban a görögök, törökök lelassult munkája. S ez elgondolkasztó, mert ezt azért fogadjuk el, mert mi sem tudnánk olyan melegben huzamosan pattogva dolgozni. Lehet, hogy hasonló, de ismereten ok van a többi dolog mögött is, s ha tudnánk, könnyebben kezelnénk.

“A világmindenséget nem csupán a sokféleségben rejlő egység teszi széppé, hanem az egységben rejlő sokféleség is.” Umberto Eco

A cikk írója: Varga Péterné/ Pável Márta, katolikus hittanár, az AQUILA Párt elnöke, 35 éve az AQUILA kat. közösség létrehozója és vezetője. Két könyve jelent meg (Akinek füle van a hallásra, az hallja meg, valamint A misztikus teológia alapjai) és egy Hazafelé címmel folyamatban van. Publikációi megtekinthetők a www.aqp.hu valamint a <http://www.sasmarta.eoldal.hu> oldalon.

Forrás: FB

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

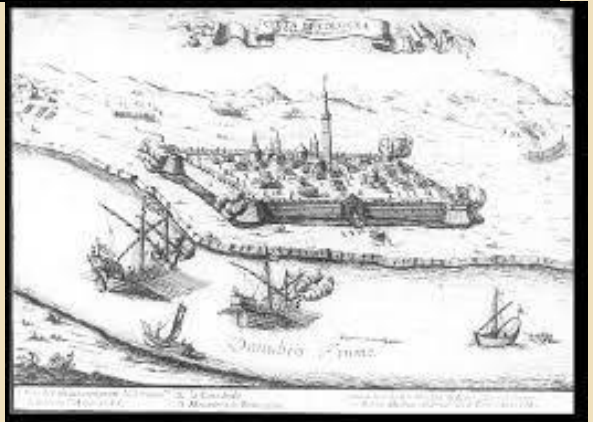
Szakálos Gizella

**Török 150 éves itt léte
mennyit változtatott,
rontott a katolikus hiten?**

1. Bevezetés,
témaválasztás
indoklása

A témaválasztásomat a ma nagyon is aktuális társadalmi, politikai helyzet motiválta. Örökérvényű, megfigyeléseken alapuló a történelem ismétli önmagát, sablonosnak tűnő mondattal is kezdhethném, hiszen a dolgozatomban sajnos ma nagyon is jelen lévő témát kíván bemutatni.

Dolgozatomban párhuzamosan bemutatásra kerül a két vallás, a keresztény és a mohamedán vallás, azok gyökeres különbségei. Történelmi visszatekintést kívánok bemutatni, hogy milyen hódítást végzett a török Magyarországon, részletesen kifejtem, hogy a magyar nép egyedül maradt a harcban, sem Róma, sem Európa nem segítette Magyarországot. Említést teszek a protestantizmus és a reformáció terjedéséről, milyen változásokat eredményezett a kereszténységben, papi képzésben. Dolgozatomban részletesen ki fogom fejteni a mai vészesen hasonló párhuzamos helyzetet az újabb mohamedán veszélyről, a liberalizmus által okozott károkról, mely véleményem szerint nagyobb pusztítást végez, mint korábban a török hazánkban.

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

2. Mohamedán vallás bemutatása, párhuzamos összehasonlítással a katolikus vallással

Kiemelten fontosnak tartom már a dolgozatomban elején leszögezni, hogy minden vallás felett áll a Római Katolikus vallás. A keresztény hit lényege Jézus Krisztus. Ószövetségi próféciaik szerint megjövendőlt Messiás, azaz a Felkent, aki Isten egyszülött Fia. Az emberiség megváltója, aki Isten és ember egy személyben. Akármilyen vallásról is beszélünk, vagy azok képviselőiről, azok csak és kizárólag emberek, próféták. Isten egyszer és megismételhetetlen módon küldte Fiát a teremtett világok megváltására. Üdvösségünk, hitünk, létünk szempontjából Jézus Krisztus személye megkerülhetetlen, hiszen általa jutunk haza az Atyához.

(1) „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki nem jut az Atyához, csak általam.”

A Mohamedán vallás és a katolikus vallás bemutatáskor először is szeretném a fontosabb fogalmakat tisztázni.

(2) „Az **iszlám** (**arabul** الإسلام *al-islām, al-iszlám*) egy, az ősi **arab**, **zsidó** és **keresztény** hittel, közös töről fakadó **monoteista vallás**, amelyben **Mohamed prófétáé** a vallási és politikai vezető szerep. Hívőit muszlimoknak, magyarosan muzulmánoknak nevezzük. A muzulmánok az iszlámot az első, az egyetlen igaz, (szellemileg) a világ keletkezése óta létező vallásnak tekintik. A Föld nagy világvallásainak egyike.

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

Alapjául azon, Isten (arabul Allah) szavának tekintett kinyilatkoztatások szolgálnak, amelyeket a Mohamed prófétaként ismert Muhammad ibn Abdalláh ibn Abd al-Muttalib adott át a 7. század első harmadának végén Hidszásban követőinek, és amelyeket halála után két évtizeddel a Koránban gyűjtöttek össze követői."

(3) „A **katolicizmus** a kereszténység fő irányzata, a judaizmusból sarjadt vallások közül a legnagyobb múlttal és hagyománnyal bíró világvallás. A legtöbb hívőt a római katolikus egyház számlálja a keresztény és a katolikus egyházak között. A **katolikus** szó egyetemeset jelent. Azért egyetemes, mert a katolikus egyházhoz bárki, bármilyen származású ember csatlakozhat. Ez a felfogás a Krisztus utáni első században forradalmi volt, mert majdnem minden népnek, államnak sajátos hitvilága volt. Így például a zsidó valláshoz csak izraeliták - a választott nép tagjai - tartozhattak. Katolikus az, akit megkereszteltek - szentelt vízzel a katolikus egyház keretein belül."

(4) „A kereszténység egyistenhívő vallás, amelynek középpontjában a názáreti Jézus élete és tanításai állnak, ahogy az az Újszövetségben szerepel."

A kereszténység után a mohamedán a világ második legnagyobb vallása. Leginkább elterjedési területei Észak-Afrika, Közel-Kelet, Közép-Ázsia, jelenleg a legnépesebb muszlim ország Indonézia. Az iszlám civilizációnak is tekinthető, híveit Mauritániától Indonéziáig közös kultúra, közös hagyományok, közös jogrendnek (saría) való engedelmesség köti össze. A saría vallást, erkölcsöt, jogot és mindennapi életet szabályozó jogrend. A vallási és tudományos életben az arab nyelv általános használata társult. A középkorban és az újkorban az iszlám égisze alatt számos virágzó és fejlett államalakulat jött létre. Ezek közül kiemelkedett az Omajjád, az Abbászida, a Córdobai a Fátimida Kalifátus, az Oszmán, a Mogul és a Szafavida Birodalom. Az iszlám civilizáció központjai Kairó, Bagdad, Damaszkusz, Córdoba, Isztambul. Ezek a központok a maguk fénykorában a világ legnagyobb városainak számítottak, valamint a modern és szervezett nagyvárosi kultúra úttörői voltak.¹

Az első században a kereszténység a zsidó vallásból alakult ki, (kezdetben a zsidók által is üldözött zsidó vallási szekta volt) mint egyistenhívő vallás, mely Jézus Krisztus életére, tanítására, megváltó művére épül. A korai kereszténység az első században gyorsan terjedt a római Júdea provinciában az apostolok, majd a pogány világban. Lényege, hogy Jézus isteni lény, kinek eljövételét az Ószövetség megjósolta, Ő a Megváltó, a Messiás. Tanítása nem csupán erkölcsi

¹ Forrás: Az Iszlám <https://hu.wikipedia.org/wiki/Iszl%C3%A1m>

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

útmutatót adott követőinek, hanem magát az Isten országát hirdette, melybe minden ember hivatalos, az emberek megváltását, az Evangéliumot, vagyis az örömhírt hirdette. Az új vallás megerősödése és elterjedése jelentős részben Pál apostol nevéhez fűződik. Saul ciliciai születésű, római polgár volt, ki a zsidó hagyományok követve, zsidó hitben élt. Az új vallást minden eszközzel irtotta, keresztényüldöző volt, míg egy személyes csoda folytán megtért, felismerte az Istent, és szembefordult addigi nézeteivel, majd Jézus tanítványává vált. A kereszténységet a nem zsidó, azaz pogány népek körében kezdte el terjeszteni a Római Birodalom területén. Három nagy missziós útján végzett prédikációval terjesztette az új hitet a Közel-Keleten, Kis-Ázsiában és Hellaszban. Az általa alapított közösségeket számos levéllel segítette. Szent Pál munkássága nyomán alakultak ki az első keresztény központok és az öt patriarkátus (Jeruzsálem, Antiokia, Alexandria, Konstantinápoly, Róma). A Kr. u. II. században megerősödő vallás lassan terjedt, gyülekezetek alakultak, lassan kialakult a későbbi egyházszervezet alapja. A közösségek tagjai vagyonuk egy részét a gyülekezetet irányító felügyelőkre episzkoposzokra (püspökökre) bízta, akik később állandó tisztségviselők lettek. A papság később a püspökök segítőiből, a presbiterekből alakultak ki. Az egyház belső szervezete szigorú hierarchián, a magasabb tisztségűek feltétlen tiszteletén alapult. Lassan állandósult a szertartásrend is. A III. században az egész birodalomban jelentkező válság hatására felgyorsult a kereszténység terjedése. Az új hit megváltást ígért, szabadulást a földi létből, nem állami kereteken belül működött, nem voltak bonyolult szabályok, követelmények, középpontban a szeretetparancs állt, mely morális emelkedettséget és önbecsülést hirdetett a vallás követőinek, gondoskodott a szegényekről és a megváltást, a Messiás tudatát hirdette. Mindezek az elemek segítették a kereszténység gyors terjedését, és a hagyományos társadalmi berendezkedés iránti általános bizalmatlanság is nagyban hozzá járult a tan térhódításának.

Első keresztény közösségek voltak Palesztina, Kis-Ázsia, Görögország, Itália, Gallia, Észak-Afrika, Egyiptom, Hispánia, Germánia. A III. századra a kereszténység jelentős vallássá nőtte ki magát. A legfontosabb, általa képviselt érték a felebaráti szeretet, a testvériség volt, mely az akkori korban igen egyedüli volt. A közösségekben mindenki egyenlőnek számított, a megváltás által reményt adott az embereknek.²

² Forrás: A kereszténység története

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

Az iszlám szó alapvető jelentése: „Isten akaratának való alávetés” vagy „Isten akaratában való megbékélés, megnyugvás”

(5) „Az iszlám kezdettől fogva úgy tekint önmagára, mint a judaizmus és a kereszténység közvetlen és utolsó utódjára, azaz a három vallás által imádott egyazon Isten legújabb és egyben legutolsó, hamisítatlan kinyilatkoztatásainak birtokosára. Ennek megfelelően a Korán Ábrahámot (Ibráhím), Mózeszt (Múszá) és Jézust (Íszá) egyaránt prófétának ismeri el, és Mohamedet tekinti a „próféták pecsétjének”, azaz az utolsó, kinyilatkoztatásban részesülő prófétának. A zsidókat, a keresztényeket – és sajátos módon a zoroasztriánusokat – ennek megfelelően „könyv népének” tartják, ezért a hódítások kora óta a muszlim közösség (umma) védelmét (dzimma) élvezik. A dzimma lényege, hogy az adott hit követői életben maradhatnak pénz, illetve földadó ellenében. A "könyv népei" teljes alávetettségben élnek. Jogilag nem egyenlők a muszlimokkal, jelképeiket nyilvánosan nem használhatják, és nem téríthetnek fejevesztés terhe mellett.”

Az iszlám a tanításait két forrásból vezeti le az egyik a Korán, a másik a Szunna.

A Korán az iszlám elsődleges és legfontosabb forrása, mely a muszlimok szerint Isten által kinyilatkoztatott mű, és ez által Isten szavát tartalmazza. Látszólag az iszlám Isten által elküldött többi könyvet is elismeri (Biblia, Tóra), de csak is egyedül a Koránt tartja romlatlan és változatlan formában megmaradtnak. Hitük szerint a Korán a Mohameden keresztül kinyilatkoztatott szövegeket tartalmazza, és más prófétákra és kinyilatkoztatásokra csak ezen keresztül utal. A Korán szövegét a 7. század közepén Mohamed kortársai által a próféta szavaiból összeállított szöveget fogadják el Koránként. Kizárólagos, egyetlen, örökérvényűnek tartott Kinyilatkoztatott mű.

Az iszlám szunnita ágban a szunna Mohamed próféta és társai cselekedeteinek, tanításainak összessége. A síita irányzatban a szunna kibővül az imámok tanításával és cselekedeteivel is. Az iszlám legtöbb irányzata a szunnát, mint isteni útmutatást kezeli, és az iszlám vallásjog, vallásgyakorlat és teológia autentikus forrásának tekinti.

A szunna a Korán utalásain kívül elsősorban a Mohamed életére vonatkozó hagyományokra, hadíszkora épül, mivel a Korán csak utalásokat tesz Mohamed életére. A hadíszok Mohamed és barátai mondásait, szólásait, tetteit tartalmazza. Ezek a hadíszok útmutatóul szolgálnak különféle jogi esetekre, melyek a Koránban nincsenek szabályozva. A hadíszok hitelességének kérdésében az egyes irányzatok között komoly különbségek vannak. A síita és a szunnita irányzatok kölcsönösen elutasítják a másik által hitelesnek tartott hadíszok többségét. Ennek ellenére nagyon sok hadísz létezik, mely a síitáknál és

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

a hadiszoknál is megegyezik, csak ezek hitelesítő tekintélyek különböznek.

Az iszlám teológia mítoszokban és mesékben gyökerezik, istene az egész világ felett álló korlátlan úr, akit angyalok sokasága támogat világkormányzó munkájában, aki saját tetszése szerint szabja meg az emberek sorsát. Az emberek haláluk után vagy a mennyországba, vagy a pokolba kerülnek, ki-ki érdemei szerint. Az iszlám erősen hangsúlyozza az eleve elrendelés tanát, és ebből eredő fatalisztikus hit az iszlám egyik jellegzetessége.

Minden muszlim, irányzattól függetlenül hisz az iszlám hat alappilléreben, ezek a következők:

- az egyistenhit [*tauḥīd*], amely szerint nincs más Isten, csak Allah, teológiai rendszerében monoteizmust valósít meg,
- Allahnak küldöttei [*rasūl*] és prófétái [*nabī*] vannak, akiket a népekhez küld, a muszlimok hite szerint Mohamed a legjobb ember, népe a legjobb nép,
- Allah a küldötteinek lapokat [*ṣuḥuf*] vagy könyveket [*kutub*] adott kinyilatkoztatásul, az iszlám szerint Isten beszél, egyes prófétákon keresztül szent könyveket nyilatkoztatott ki,
- Allah szolgálai az angyalok [*malā'ika*], az iszlám tanítása szerint el kell ismerni, hogy Istennek angyalok állnak rendelkezésére, akik végrehajtják akaratát és mindenben engedelmeskednek neki,
- Allah az ítélet napján [*yaum ad-dīn*] vagy feltámadás napján [*yaum al-qiyāma*] számon kéri az emberek minden tettét, a végső nap az, amely szerint Allah minden ember felett ítéletet mond.
- az elrendelés vagy sorshit eldönti az emberek földi sorsát, haláluk pillanatát és örök sorsukat, az iszlám ugyanakkor elfogadja a szabad akaratot, csak nem olyan értelemben, mint az európai kultúrában.

Az iszlám öt pillére:

- hitvallás (saháda), legfontosabb tétel a hit megvallása, az új muszlim elmondja a sahadát, a tanúsítást,
- ima (szalát), muszlimok naponta rendszeresen ismétlődő eleme a napi ötszöri kötelező ima,
- adakozás (zakát), az iszlám felfogás szerint az adakozás a vallásgyakorlat része,
- böjt (szaum), a böjt hónapban (ramadán), a kötelező böjt hajnalhasadáستól napnyugtáig tart,
- Mekкаи zarándoklat (haddzs), minden muszlimnak kötelessége élete során legalább egyszer elvégezni a zarándoklatot Mekkába.

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

Az iszlám az öt pilléren kívül erkölcsi tekintetben is szabályozza a hívó életét, meghatározva a kötelező viselkedést:

- minden cselekvés a cselekvő szándéka szerint ítéltetnek meg,
- a muszlim hívó azzal mutatja ki őszinte vallásosságát, ha nem keveredik olyan ügybe, amely nem hozzá tartozik,
- akkor igazhitű egy muszlim, ha felebarátja számára ugyanazt kívánja, mint önmagának,
- nemcsak a tiltott dolgok élvezetét kell kerülni, hanem olyan dolgokét is, melynek becsületes keletkezése iránt kétség nem fér,
- bort inni, sertéshúst enni tilos,
- köszönni és enni csak jobb kézzel szabad, a bal kéz csak tisztátalan dolgokra használatos,
- távollétében senkit kritizálni nem szabad, és még számtalan, a mindennapi élet apró eseményeit érintő szabályozó van.

Dzsihad

A dzsihad szó jelentése erőfeszítés. A Korán Allah útján való hadakozásként említi, és a szöveggörnyezetétől függően hol fegyveres harcot, hol erkölcsi, morális törekvést ért alatta.

Istentisztelet

Az istentisztelet helye a mecset, mindkét imahely kelet felé néző falába épített fülkéjében a Próféta utódának, a kalifának a trónja állt. A trónból később szószék lett a keresztény szószék mintájára, a fülkéből pedig Mekkára néző imafülke lett. A minaretekben a müezzin hívja istentiszteletre a hívókat, és figyelmezteti az imaidőre őket. A mecsetek nemcsak istentiszteleti helyek, sokszor helyet ad iskoláknak, szegénykonyháknak is.³

A kereszténység alapja és megkérdőjelezhetetlen tény, melyet feltétel nélkül minden hívőnek hinnie kell, az a Szentháromság, azaz egy Istenben három személy van. Az Atya, a Fiú és a Szentlélek. Jézus Krisztus Isten Fia, egyedüli megtestesülése maga az Isten. Hitünk főparancsa a szeretetparancs. (6) *„Új parancsot adok nektek, hogy szeressétek egymást; ti is úgy szeressétek egymást, ahogy én, szeretlek titeket.”* Jézus új szövetséget kötött az emberrel, ez a katolikus Újszövetség. Jézus a szeretetet kiterjeszti az ellenség szeretetére is. (7) *„Én viszont azt mondom nektek: Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok üldözőitekért, hogy fiaii legyetek mennyei Atyátoknak,”*

A katolicizmus egységét három alapvető tétel biztosítja. A közösség a hitben, melynek legfőbb tanítója a pápa, közösség a liturgia ünneplésében, a részegyházak apostoloktól eredő és megszakíthatatlan jogfolytonossága. A papság alapvető célja és feladata a hívók testi és lelki megtisztulásának elősegítése. A pap a szentségek kiszolgálója.

³ Forrás: Az Iszlám <https://hu.wikipedia.org/wiki/Iszl%C3%A1m>

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

A keresztények a Biblia (görög tekercs szóból ered) tanítására alapozzák hitüket és viselkedésüket, a zsidóság pedig tiszteli és csak az Ószövetséget ismerik el. A Biblia azoknak a könyveknek a gyűjteménye, amelyet a zsidó és a keresztény hagyomány isteni eredetűnek, sugalmazottnak és ennek okán szentnek fogad el. A hit és az erkölcs területén általános mércének tart. A Biblia a világ teremtésével kezdődik, az emberi és történelmi idők kezdetén, majd az emberiség őstörténetével folytatódik, a zsidó (kiválasztott) nép történetét mutatja be, majd a kereszténység kialakulását és az idők végezetén a végítéssel zárul. A Biblia két részből áll az Ószövetségből és az Újszövetségből. Az Ószövetség a zsidók szent könyve, melyet régen Ótestamentumnak neveztek. Az Ószövetség az Izrael néppel kötött szövetség keretén belül adott kinyilatkoztatásokat írja le, Isten cselekedeteit és prófétái által közölt üzeneteit. Mivel a zsidók Jézus Krisztust nem fogadják el, hogy Isten elküldte egyszülött Fiát, a Messiást, ezért az Újszövetséget sem ismerik el. Az Újszövetség a keresztény egyházzal kötött szövetség keretén belül közölt kinyilatkoztatásokat írja le, Jézus életét, az ősegyház tapasztalatait, az apostoli tanításokat. A teljes Bibliát szent jellegéből adódóan keresztények Szentírásnak is nevezik.

A Római Katolikus vallás istentisztelete a Szentmise, amelyet a pápa, püspök, pap a hívekkel együtt, közösen templomban végez. A templom felszentelt hely, mely liturgikus áldozatbemutatásra szolgál. A liturgia az egyház által meghatározott előírások szerint végzett szertartás. A templom részei a szentély, a főhajó és a mellékhajó, az előcsarnok, a kórus és a sekrestye. Az Oltáriszentséget az oltárszekrényben, azaz a tabernákulumban őrzik. A templomban az örökmécses jelzi Isten állandó jelenlétét. Az egyházi év nem azonos a polgári évvel, mely Jézus élete eseményeinek egy év körforgásában állított ünneplése. Az egyházi év az Adventtal kezdődik várakozás az Úr érkezésére, ezt követi a Karácsony Jézus születése. I. évközi idő Jézus, Mária és a Szentek ünneplése, majd a Nagyböjt negyven napja, Jézus szenvedése és halála, Húsvét feltámadás. Pünkösd a Szentlélek eljövetele, majd a II. évközi idővel zárul.

Véleményem szerint a legfontosabb eltérés a két vallás között, hogy az iszlám kezdettől fogva úgy tekint önmagára, mint a [judaizmus](#) és a [kereszténység](#) közvetlen és utolsó utódjára, e két vallásból eredezteti önmaga létét, addig a keresztény közvetlen Istentől származik. A katolikus egyház feje Róma mindenkori püspöke a pápa, aki Péter apostolnak, a katolikus hagyomány szerint Róma első püspökének, a legfőbb apostol utódjának tekintenek. Ez egyfajta folytonosságot jelent Jézustól, hiszen Ő választotta ki az első apostolokat. A kereszténység legfontosabb eleme a közvetlen isteni utódlás, kapcsolat, mely folyamatosan jelen van. Összességében elmondható, hogy alapvető

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

különbség maga Jézus Krisztus eljövetele, tanítása és folyamatos jelenléte. Maga az isteni jelenlét emeli ki minden vallás közül a Római Katolikus vallást. Jézus utat mutat a tévelygő embernek, Ő maga az ajtó a Mennyei Atyához. Nincs más vallás, amelyik közvetlen példamutató útmutatást ad az embernek, hogy hogyan juthat haza Istenhez.

3. Török hódítása Magyarországon a. Történelmi háttér

A török hódoltság Magyarországon kezdő időpontja több eseményhez is köthető, maga az a korszak, amikor hazánk területének egyes részei a török birodalomhoz tartozott 1541. és 1715. közötti időszak. 1521. Nándorfehérvár bevétele, 1526. Mohácsi csata, 1541. Buda elfoglalása. Az utóbbi a leghelyesebb, mivel ekkor alakult meg az első itteni vilájet, azaz tartomány. Záró dátuma 1718. augusztus 21. a pozsareváci béke, amikor a Temesköz és a Szerémség is fölszabadult. Buda visszafoglalása.

Kép forrása:

https://www.google.hu/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&ccd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUK EwiCu56Qy_veAhWOYVAKHQHgAHwQjB16BAGBEAQ&url=http%3A%2F%2Fbreitportal.hu%2F2017%2F08%2F30%2Fturistakent-szivarogtak-budat-elfoglalo-torokok-varba%2F&psig=AOvVaw3eDuUPjHSLqgHIAE7AImi_&ust=1543649055329961

Luxemburgi Zsigmond uralkodása idején kezdtek a törökök betörni a Magyar Királyság területére, az ország védelme érdekében a király kiépítette a déli végvárrendszert. A királyság hadseregét új adók bevezetésével tartotta fenn. Zsigmond halálát követően belső trónviszályok alakultak ki, melyet a törökök kihasználva délen és keleten kezdtek betörni az országba.

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

1443-ban I. Ulászló és az ország legnagyobb földesura Hunyadi János erdélyi vajda vezetésével megindult a hosszú hadjárat a török ellen. Először a török kézen lévő balkáni területeket vették célba, majd tovább haladtak a Balkán –hegységhez, de beállt a tél, ezért visszafordultak seregeikkel együtt. 1444-ben Várnánál az ígért európai segítség elmaradt, ezért a magyarok vereséget szenvedtek. Mivel Szkander bég Kasztrióta György Albánia fejedelme segítsége elmaradt, a magyarok ismét súlyos vereséget szenvedtek a török ellen 1448-ban a rigómezei csatában. Miután Konstantinápoly török kézre került a törököknek Nándorfehérvár megszerzése lett a cél. 1456-ban elvesztették a nándorfehérvári csatát, így igen hosszú ideig nem került sor a szultáni főerők bevetésére Magyarországon.

Az 1520-as évek elején az oszmánok a déli végvárrendszert nagy erővel támadták, melyet sikeresen át is törtek. 1526-ban a mohácsi vész és azt követően az egységes Magyar Királyság felbomlott az ország folyamatos belső támadása miatt. 1541-ben az Oszmán Birodalom elfoglalta Budát, ezt követően a Magyar Királyság három részre szakadt, a Királyi Magyarország, a Keleti Magyar Királyság, Erdélyi Fejedelemség és a hódoltság területére. A hódoltság igazgatására létrejött a Budai Vilajet.

A következő negyed században az ország területének mintegy negyven százalékát elfoglalták a törökök, melyet kisebb-nagyobb hódításokkal tovább bővítettek.⁴

b. Török közigazgatás az elfoglalt területeken

Az Oszmán birodalom jogrendszere a sárián, azaz a muzulmán jogon és részben a szultáni jogon a kánunon nyugodott. Az oszmán szultánok már igen korán rákényszerültek, hogy a vallási alapú jogot az elfoglalt területek sokféle vallású és szokású népek helyi viszonyaihoz igazítsák. Erre szolgált a kánun a török világi jog, mely enyhíteni próbálta a muszlim és nem muszlim népesség közötti egyenlőtlenséget. Ez a jogrend, mely az egész birodalomra kiterjedt, minden tartománynak külön-külön, a helyi szokásokat figyelembe véve alkotta meg a helyi kánunt, mely útmutatásokat tartalmazott a közigazgatási, bírósági és pénzügyi kérdésekben. A Budai vilajet törvénykönyve nagyon kevés pontban tért el a birodalmi törvénytől. Különböző adónemeket, piaci helypénzt, bel- és külföldi áruk elvámolásának menetét szabályozta, és egy büntetőjogi bejegyzés szerepelt benne. Ezekon kívül minden más

⁴ Forrás: Török hódoltság

https://hu.wikipedia.org/wiki/T%C3%B6r%C3%B6k_h%C3%B3doltság%C3%A1
19

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

kérdésben a vallási jog alapján jártak el. A vilajetek közigazgatási egységek voltak, az országban hét vilajetet hoztak létre (Budai, Temesvári, Győri, Egri, Kanizsai, Váradi, Érsekújvári). A vilajeteket szandzsákokra osztották, ezeket pedig nahijékre. Bégek vezették a szandzsákokat, melyeket egy-egy vár köré szerveztek, ezért számuk a határ közelében nagyobb volt, aga pedig a nahijékat. Az elfoglalt területeken jelentős katonaságot, hivatali gárdát működtettek, főhivatalnoki tanácsadói testületet alkottak, melyben adószedők, bírák, törvénytudósok, egyházjogászok voltak. Janicsárok és szpáhik tartották fent a belső rendet.⁵

4. Reformáció terjedése Erdélyben

A történelem folyamán az egyház hitében és szervezetében egyetlen egy válság sem rázta meg és veszélyeztette annyira, mint a reformáció. Nem csak azért, mert egységében okozott mérhetetlen károkat, hanem főleg azért, mert az egyház létjogosultságát vonta kétségbe, megkérdőjelezték a hagyományos egyháznak Krisztus eredeti szándékához való hűségét.

(8) „Az antitrinitarizmus vagy más néven az unitarizmus elsősorban Erdélyben nyert teret. Az unitárius irányzat Erdélyben történő tartós meghonosítása Giorgio Blandrata nevéhez fűződik, akinek a tanítványa lesz Dávid Ferenc. Blandrata János Zsigmond erdélyi fejedelem udvari orvosa volt. A fejedelemre nagy hatást gyakoroltak az unitárius tanok. Blandratának sikerül meggyőznie Dávid Ferencet is, aki katolikus papként kezdte pályafutását, majd csatlakozik az evangélikusokhoz, később pedig a helvét reformációhoz. 1566-ban a Tordára összehívott zsinaton az erdélyi reformátusok elkötelezték magukat Blandrata-féle mérsékelt unitárius irányzat mellett. Debrecen püspöke, Méliusz az erdélyi fejedelemnél lépett fel a reformátusok érdekeinek a védelme érdekében. 1566. április 24-27. között került megtartásra Gyulafehérváron. Az unitáriusok ettől kezdve véglegesen elszakadnak a református egyháztól Erdélyben. Az 1568-as tordai országgyűlés döntése az unitáriusok számára kedvez, mely szerint bármely prédikátor saját meggyőződésének megfelelően hirdetheti az evangéliumot. Erdély ezzel Európában egyedülálló módon vallásszabadságot biztosított az ún. négy bevett vallásnak, melyek így gyakorlatilag egyenrangúaknak minősültek. A négy bevett vallás a katolikus, az evangélikus, a református és az unitárius.”

Azt mai szemmel nem tudjuk, hogy az akkor megalakult vallás mennyit segített, s mennyit rontott az emberek Istenhez való kapcsolatában. Egy

⁵ Forrás: Török hódoltság

https://hu.wikipedia.org/wiki/T%C3%B6r%C3%B6k_h%C3%B3d%C3%B3lts%C3%A1g
19

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

biztos, a nihiltől jobb volt, de kérdés, mennyivel volt jobb attól, mintha katolikusok lehettek volna?

Alább láthatunk pár alapelvet.

<http://www.demokrata.hu/cikk/az-unitarius-vallas> Az unitárius vallás alapelve: az Isten lélek, és akik őt imádják, szükséges, hogy lélekben és igazságban imádják. Isten lélek, tehát személy, és úgy személyére, mint lényegére nézve oszthatatlan egység: mindenható erő, akarat, bölcsesség, igazság, jóság, szeretet; aki teremt, táplál, fenntart és a tökéletesedés útján vezérel mindent, minthogy célja az, hogy minden tökéletes és boldog legyen.

Az isteni cél megvalósítását műveli minden lény, úgy is mint Isten teremtménye, úgy is mint önálló egyed, de nem egyenlő mértékben, mivel erre legelső helyen az ember hivatott. Némelyik ember elhívásból működik az isteni cél megvalósításán. Ilyen ember volt Jézus, akinek az isteni lélek mérték fölött adatott, aki az ő atyja akaratához hű volt mindhalálig.

Számomra ez nagy baj, mert Jézus Krisztus itt nem Istenként jelenik meg, hanem nagyon tiszta emberként. Nem Istenemberként! Ez pedig tarthatatlan egy katolikus szemével, főleg, ha a misztikus, transzcendens egzisztencia szemszögéből nézem a vallást. Ez téves és rendkívül szimplizált szemlélet.

uo. Jézus példás életével, bölcs és isteni eszméivel az emberiség legnagyobb jótévője, az Isten országának itt a földön megalapítója volt, aki ezért nemcsak követésre, hanem hálás tiszteletre méltó. Ez sem jó így, nagy kár, nagyon sok elvétel, kiüresítés ez a vallás, ha az igazai mélységeket nézem. Jézus nem tiszteletre méltó, hanem imádatra, követésre, hozzáborulásra méltó!

uo. Az unitáriusok Jézus természetfölötti származását és testi föltámadását nem tanítják, mert nem tartják az evangéliumok tanításával és a józan ésszel összeegyeztethetőnek, ellenben tanítják, hogy Jézus személyében bebizonyosodott, hogy az ember a test gyarlóságát legyőzheti és tökéletes emberré lehet. Jézus minden embernek az életre, a munkásságra, az erkölcsi fennsége és a halálra is a legtökéletesebb példaképe.

A háromdimenziós materialista szemléletű világ, semmiféle istenséget nem tarthat józaneszűnek. Hogy az unitáriusok ezt magukról ki is jelentik, látszik milyen romboló hatása volt indirekt módon a török megszállásnak, hogy ennek a vallásnak is helye lett. Pont ezért van olyan érzése az embernek, hogy ez a vallás inkább egy erkölcsi jobbitást tesz lehetővé, mint valós spirituális dimenziókba túllépő lelkeket, akik a matéria szorításából kiléphetnek, és a látható dimenziókon felüli valós Istenhez jutást. Nem tartom valószínűnek, inkább negatív hatásnak, hogy így az ő szemléletükkel egy lelkeket Istenhez emelő, üdvösségre vezető út igazán vallás lenne.

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

5. A protestantizmus támogatása a katolicizmussal szemben a török hódoltság idején

Ennek a hatása ma jobban érződik, mint akkor gondolhattuk volna. Miért? Ma lassan, pontosan ott tartunk a nagy ökumené jegyében, hogy már-már elsikálják az igazi katolikus hit és az alábbiak közötti különbséget. Miséinken a beszédek sokszor hasonlítanak egy protestáns prédikációra - talán Pázmány, Prohászka forognak a sírjukban ilyen megalkuvások hallatán...! Elvvé lett/??/ hogy, jaj, meg ne sértjük a protestáns testvéreinket. Nem megsértésről van szó - szerintem áruhlásról!-, hanem az Isten nagyon mély igazságáról.

Az, hogy joggal vagy jog nélkül szakították szét a katolikus egységet, és ebben ki mennyire hibás, ez hosszú téma lenne, de ez most más kérdés. De az, hogy mára a nagy összeborulásban, megbocsátásokban katolikusok felől halványabban, gyengébben képviselve jelenik meg azon hittételek sora, amiket a protestantizmus a maga elveinek vall, illetve amit elutasított az anyaszentegyház felől, ez - nekem áruhlás -, fájdalmas, lassan megint odakerülünk, hogy nem tudjuk, milyen szertartáson vagyunk, ez nekem a katolikusok gyengeségét, erőtlenségét jelzi.

a. Protestantizmus

(9) „A protestantizmus (latin eredetű szó) mint gyűjtőnév alatt a keresztény egyházak azon egyik fő ágát szokták érteni, amely a reformáció következtében a 16. században a római katolikus egyháztól különvált.”

A protestantizmus a 16. századi keresztény vallási irányzat, több egymástól dogmatikában és egyházi gyakorlatban eltérő felekezet gyűjtőfogalma. Két kiemelkedő alakja volt Luther Márton és Kálvin János.

(10) „Később a protestantizmus név alá befoglalták mindazokat, akik a reformáció alaki és anyagi elveit elfogadták, vagyis akik elfogadták egyfelől azon nézetet, hogy a keresztény vallásnak egyedüli alapja a minden emberi tételtől és tekintélytől függetlenül magyarázandó *Szentírás*, másfelől a hit által való megigazulás tanát, vagyis azon nézetet, hogy az üdv minden papi közvetítés s minden érdemünk nélkül, ingyen, Isten kegyelméből adatik. Az egyes hitcikkeknél, különösen az úrvacsorára és az eleve elrendelésre, a predesztinációra vonatkozóknál, különbözőképen való magyarázása folytán a protestáns mozgalom már a 16. században evangélikus (lutheránus) és református (kálvinista) irányzatra szakadt szét, mely szakadást a dorti zsinat határozatai még erősebbé tettek.”

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

A protestáns egyházak egyetértettek abban, hogy a római katolikus egyház csalhatatlan és egyedül üdvözítő voltának ellentmondanak. Elvetik a csalhatatlan pápa, a püspökök főhatóságát, Szűz Mária és a szentek segítségül hívását, a szerzetesi és a papi fogadalmakat, a búcsújárást, a miseáldozatot, a rituális szertartásokat, a szentségek hetes számát, (ők csak két szentséget fogadnak el a keresztséget és az úrvacsorát) a tisztítótűzről szóló tant és a jó cselekedetek érdemszerűségét is elvetik. Egyedül a Bibliát tekintik az isteni kinyilatkoztatás objektív hitforrásának. A katolikus egyház ezzel szemben a Szentírás mellé helyezi a "Szent hagyományt", mint azzal egyenértékű hitforrást. Az öt Sola összefoglalja a reformátorok alapvető teológiai hitét, ezek a következők:

- *sola scriptura* („csak az Írás”): csak a Biblia az alapja a keresztény tanításnak, a hagyományok és különféle zsinati határozatok nem vehetők annak.
- *solus Christus* („csak Krisztus”): csak Krisztus áldozata miatt van üdvösségünk, nincsenek más üdvözítő utak (jó cselekedetek, rituális tettek).
- *sola fide* („csak hit”): csak hit által való üdvözülést jelent, üdvözítő tetteket elutasítja, a tettek mindig a hitből fakadnak.
- *sola gratia* („csak kegyelem”): csak Isten kegyelme által van az embernek megváltása, üdvössége, érdemei nincsenek.
- *solus Deo gloria*: „csak Istené a dicsőség” mindazért, amit az ember keresztényként tesz, az ember ezt nem tulajdoníthatja magának.⁶

A protestantizmus gyors terjedésének az oka, hogy az egyházi javadalmakat elvették, a püspöki székeket nem töltötték be. A török a protestáns vallást pártolta, amely a hódoltsági területen nagymértékben kedvezett a reformáció terjedésének. Továbbá a vallásújítás fel nem ismerése a nép részéről, míg az uralkodói körök a vallási szempontokat elhanyagolták. A nép, akit megfosztottak a lelkipásztoraitól, szívesen fogadta az új papokat, akik természetesen nem azzal kezdték munkájukat, hogy új vallást hirdetnek, hanem kihangsúlyozták, hogy az igazi evangéliumot prédikálják. A protestáns prédikátorok eleinte megőrizték külső elemeit a liturgiának, legfeljebb az úrfelmutatást hagyták el, és két szín alatt áldoztak. Sajnos a nép, mivel nem látta a különbséget, ezért észre sem vette, hogy protestánssá lett. A katolikus hit védelmére 1548-ban határozatot hoztak, csak végrehajtását a lutheránus Révay Ferdinándra bízták, így maga a hitvédelem nem valósult meg. II. Miksa császár uralkodása alatt ment végbe a magyarság nagyarányú protestantizálódása. A nagybirtokosok a kegyúri jog és a cuius regio elve segítségével terjesztették a reformációt. Mint birtokaik plébániáinak urai, olyan papokat helyeztek oda, akik vallási nézeteikkel

⁶ Forrás: A Protestantizmus <https://hu.wikipedia.org/wiki/Protestantizmus>

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

meggyeztek. A cuius regio elve alapján, alattvalóikat saját vallásuk felvételére kényszerítették. Sajnos elmondható, hogy a protestáns papok szellemi felkészültsége sokszor messze felülmúlta a katolikus papokét. Mély hit, buzgóság, szinte fanatikus meggyőződés, fáradhatatlan hittenjesztés jellemezte őket. Sikereségük abban rejlett, hogy a Szentírásnak kiemelt szerepet juttattak, a vallásgyakorlatot leegyszerűsítették, a nép nyelvén végezték, és a nyomdai technikából fakadó adottságokat és az iskolai oktatás nyújtotta lehetőségeket minél jobban ki tudták használni.⁷

b. Reformáció

A reformáció a XVI. században Nyugat Európában a katolikus egyház hibáira való reakcióként kezdődött, az egyház meggyógyításának szándékával induló, de annak szétszakadását eredményező mozgalom. A reformációt kiváltó legsúlyosabb hibák voltak, hogy a reneszánsz pápák elvilágiasodtak, anyagiasság és erkölcstelenség volt jellemző. X. Leó pápa a római Szent Péter székesegyház építési költségei egy részét búcsúcédulák árusításával kívánta fedezni. A búcsúcédulák megvásárlásával felmentést lehetett nyerni Isten előtt a bűnök alól, illetve rövidíteni lehetett a tisztítóűzben, azaz a purgatóriumban eltöltött időt. Az emberek kezdetben igen lelkesek voltak, de később felháborodást váltott ki, ami párosult a papság világias, fényűző életmódja miatt fellépő engedetlenséggel is. Jellemző volt, hogy a püspökök gyakran inkább világi fejedelmek voltak, mint főpásztorok, az egyházmegyés papság egy részének teológiai tudatlansága és erkölcsileg fogyatékos élete is a reformáció kiváltó okai voltak. Továbbá jellemző volt, hogy a szerzetességen belül gyakori volt a hivatásnélküliség és a fegyelmezetlenség. Ez a hanyatlás a papság tekintélyének nagyfokú csökkenéséhez vezetett. Politikai és társadalmi tényezők, belső ellentétek, feszültségek is elősegítették a reformáció terjedését. Főleg a fokozódó kizsákmányolás alatt élő parasztok és nyomorgó városi plebejus tömegek, de az elszegényedő és lesüllyedt alsónemesség is mind türelmetlenül várta sorsa jobbrafordulását. Kereste a kiutat mind a gazdasági, mind az egyházi bajokból. A feszült társadalmi helyzet lehetőséget kínált a vallási és társadalmi forradalom számára. A császári központi hatalom meggyengült, fokozódott az

⁷ Forrás: Dr. Szántó Konrád Egyháztörténelem III. A keresztény újkor története (1517-1789) második kiadás, Katolikus Teológiai Főiskolai Jegyzetek Budapest, 1980. 52-53. oldal.

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

önálló nemzeti államegyházat létrehozni szándékozó törekvés. A német nemzet és Róma kedvezőtlen kapcsolatát Róma ellenesség jellemezte.⁸ Luther Márton, Ágoston rendi szerzetes összefoglalta kifogásait a katolikus egyház ellen, így 1517. október 31-én a wittenbergi vártemplom kapujára szegezte 95 pontját. Legfontosabb eszméje, hogy az ember egyedül a hit által üdvözülhet, nincsen szükség közvetítőre, egyházi szertatásokra, vagy akár egyházi vagyponra. Luther szerint a legfontosabb, hogy Krisztus értem is meghalt, és érdemei beszámíttatnak bűneim bocsánatára. Egyedül a hit biztosítja a megigazulást, a hívő ember biztos lehet abban, hogy Krisztus érdemeiért üdvözülni fog.

(11) „A Luther féle bűn-be-nem-számítás teológiának jellegzetes vonása, hogy a Krisztus érdemeiért történő be-nem-számításon kívül Isten kijelenti, hogy nemcsak nem számítja be az illető bűneit, de igaznak is tartja őt; de valóságban nem ártatlan Krisztus a bűnös elé áll, eltakarja őt, és a mennyei Atya csak az előtte álló Krisztusra néz, nem pedig az illető bűneire.”

(12) „Luther megkérdőjelezte a pápa hatalmát is, hite a két szín alatti áldozást. Hitte az anyanyelvű igehirdetés mellett szólt, ezért lefordította a Bibliát, hogy a hívek olvashassák, ezzel ideológiát teremtve a polgárságnak. A pápa azonban elutasította Luther kritikáját és kiátkozta őt. A wormszi birodalmi gyűlésen 1521-ben V. Károly veszélyesnek nyilvánította a tanokat és Luthert eretneknek nevezte. Luthernek Bölcs Frigyes szász választó fejedelem adott menedéket Wartburg várában, ahol Luther lefordította német nyelvre az Újszövetséget, valamint röpiratokat írt a cölibátus, azaz papi nőtlenség, a szimónia vagyis az egyházi méltóságok pénzért való megvásárlásának gyakorlata ellen. A feltörekvő polgárság is hozzájárult az új hit terjesztéséhez, hiszen eddig nem juthattak hatalomra. Azonban az új hit által, ami tagadta az uralkodó isteni mivoltát lehetőségük nyílt a hatalom megszerzésére.

Néhány évvel Luther fellépése után 1523-ban Ulrich Zwingli zürichi lelkész is összefoglalta tanításait és 1531-ben elfoglalta a katolikus kantonokat, a harcban azonban Zwingli elesett, de hívei kiegyeztek a reformáció másik képviselőjével, Kálvin Jánossal. Kálvin János genfi prédikátorrá vált. Kálvin, Lutherhez hasonlóan fontosnak tartotta a prédikációt, azonban Lutherrel ellentétben az uralkodók hatalmát Istentől eredeztette, míg Luther ráébresztette az embereket arra, hogy a rossz uralkodót le lehet váltani. Kálvin szerint Isten akarata végtelen. Az ember sorsát a predesztináció, vagyis eleve elrendeltség elve szabja meg. Ennek értelmében sorsuk cselekedeteiktől függetlenül az üdvösség vagy kárhozat. A kálvini egyház is elvetette az egyházi hierarchiát. A

⁸ Forrás: Dr. Szántó Konrád Egyháztörténelem III. A keresztény újkor története (1517-1789) második kiadás, Katolikus Teológiai Főiskolai Jegyzetek Budapest, 1980. 12-13. oldal.

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

kálvinizmus a lutheri reformációhoz hasonlóan rendkívüli ütemben terjedt Európában kálvinista egyház szervezetet, egyházkerületeket a svájci kantonok szövetségének mintájára a lelkészek és polgárok közül demokratikusan választott presbitérium irányította, – de nagyon fontos, hogy – fejedelmi, földesúri beleszólás nélkül. A lelkészeket is maguk választották. A kálvini egyház sem egy sémára, egy központilag meghatározott hierarchia szerint működött, hanem – a lutherihez hasonlóan – országokként, helyenként eltérő szervezetű volt.”

A lutheri újítást már a mohácsi vész előtt megkísérelték behozni Magyarországra, de akkor még jelentősebb siker nélkül, hiszen hazánkban hiányoztak azok a Róma ellenes történelmi, politikai és nemzeti ellentétek, amelyek Németországban megvoltak. Eleinte a német lakosságú Szepességben, az erdélyi szászok között és a királyi udvarban kezdtek terjedni. Az udvari pártok köreiből talált támogatásra a lutheranizmus, a nemzeti párt gyűlölettel fordult el tőle. A budai országgyűlésen az új eretnekségre térőket fej- és jószágvesztéssel, valamint máglyahalállal fenyegették meg. 1526-os áprilisi országgyűlésen az udvari párt befolyására eltörölték. A mohácsi vész után a kettős királyválasztás megbontotta az ország egységét és véres pártharcot indított el. A testvérvízháború következtében az ellenállás a törökkel és a protestantizmussal szemben meggyengült. Hatalmuk megőrzése érdekében a két király elnéző volt a párthíveik vallásváltoztatásaival szemben. Az egyházi hierarchia összeomlott, mivel a püspökök és a Habsburg király hívei nem maradhattak egyházmegyéikben. Az egyre inkább megfogyatkozott katolikusokat a ferences rendi szerzetesek gondozták, mert leginkább csak őket tűrte meg a török hatalom. A lélekmentés munkájában a XVI sz. végétől a Jezsuiták is bekapcsolódtak. A török a harangozást, a körmeneteket betiltotta, a templomokra súlyos adókat vetett ki, sőt leginkább lerombolta azokat. A katolikusok vallásgyakorlatát minden erővel igyekezett akadályozni, ellenben a protestánsoknak, akikben a Habsburgok ellenfeleit látta, megengedte vallásuk szabad gyakorlását, sőt terjesztését is.⁹

A reformáció elterjedését vándorprédikátorok segítették, akik a katolikus egyház tanaival szemben az új tanításokat közvetítették az emberek felé. Bejárták az ország nagy részét, illetve hosszabb-rövidebb ideig egy-egy főúr védelmét is élvezhették, ahol udvari papként éltek és

⁹ Forrás: Dr. Szántó Konrád Egyháztörténelem III. A keresztény újkor története (1517-1789) második kiadás, Katolikus Teológiai Főiskolai Jegyzetek Budapest, 1980. 49-50. oldal

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

hirdették a tanokat. Nemcsak szóban hirdették az új eszméket, de számtalan művet is írtak. Alapvető törekvésük volt, hogy a Bibliát magyar nyelven tudja olvasni az ország lakossága, így szinte a legfontosabb feladatuk volt a Biblia magyar nyelvre történő lefordítása. További közös jellemzőjük, hogy tanulmányaikat külföldi egyetemeken folytatták, sokan közülük Wittenberg egyetemén, ahol néhányan közülük személyes kapcsolatba kerültek Lutherrel és Melanchtonnal. A vándorprédikátorok első nemzedékének tagjai közül többen is a ferencesek közül származtak. A prédikátorok első nemzedéke alapvetően a katolikus tanok Bibliával össze nem egyeztethető jellegére hívta fel figyelmet. Vitákat folytatnak a helybeli katolikus papokkal is. ¹⁰

(13) „Protestáns és katolikus teológia közötti különbség:

Téma	Protestantizmus	Katolicizmus
Tekintély	<u>A végső tekintély Isten Igéje.</u>	A végső tekintély a pápa és a Tanítóhivatal. A pápa tévedhetetlen, ha "ex cathedra" szól.
Papság	A cölibátus nem követelmény.	A cölibátus követelmény.
Úrvacsora	<u>Jézus Krisztus kereszten elvégzett áldozatának jelképe.</u>	A jegyek (kenyér és bor) Jézus valóságos testévé és vérévé válnak a mise alatt a pap parancsára.
Vezetés	<u>Nincs pápa.</u>	A pápa a végső tekintély.
Mária	Tiszteletreméltó és áldott asszonynak tartják, de tagadják mennybevételét és közbenjáró szerepét.	<u>Mária kiemelt helyet foglal el. Mennybevételét</u> (KEK 966); "szószóló, segítő, közvetítő" (KEK 969); a mindenség királynéja (KEK 966); "Irgalmasság Anyja" (KEK 2677); <u>mentes az eredendő bűntől</u> (KEK 966); imádkozhatunk hozzá (KEK 971); Jézus után a második (II. Vatikáni Zsinat); a kígyó fejét összetörte (IX. Pius pápa, Ineffabilis Deus).
Purgatórium	<u>Tagadják a purgatórium létét.</u>	A purgatórium a megtisztulás helye az ember halála után, ahol elérheti azt a szentséget, mely által már bebocsátást nyerhet a mennybe. (KEK 1030).
Szentek	Mindenki, aki keresztény az szent is.	A szentek azok a különleges hívők, akiknek nem kellett a purgatóriummi tisztuláson átesniük, és akiket Római Katolikus Egyház szentnek nyilvánított.

¹⁰Forrás: A reformáció és Luther Márton

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

Sákramentumok	Isten munkájának látható megnyilvánulásai a keresztségen és az úrvacsorán keresztül.	Kegyelemközvetítők a katolikus egyházon keresztül. A Római Katolikus Egyház 7 szentséget ismer el: keresztség, bérmlás, eucharisztia, gyónás, házasság, egyházi rend, betegek kenete.
Üdvösség	Egyedül kegyelemből, egyedül hit által, egyedül Krisztusban.	A keresztségen, a parancsolatok betartásán (KEK 2068), gyónáson és sákramentumokon keresztül.
Szentírás	66 bibliai könyv, <u>elvetik a deuterokanonikus iratokat.</u>	73 bibliai könyv, beleértve a deuterokanonikus műveket.
Hagyomány	<u>A hagyomány alávetett a Szentírásnak.</u>	<u>A szenthagyomány a Szentírással egyenértékű."</u>

c. Papi hivatás

Az Egyház és a katolikusok a királyi Magyarországon igencsak nehéz helyzetben voltak. A hatalmi szempontok sokszor megelőzték a vallási szempontokat, mert a legfontosabbnak a török terjeszkedés megállítását tartották. Pénzzavaraikban gyakran nem töltötték be a magasabb jövedelmű egyházi hivatalokat, hogy a birtokok és az egyházi tizedek jövedelmeit hadi célokra tudják fordítani. Verancsics 1573-ban bekövetkező halála után az esztergomi érseki széket 23 évig üresen hagyták, hogy jövedelmeit a kincstár kapja meg. Hasonló helyzetben volt a 30 évig be nem töltött nyitrai püspökség is, azzal a kivétellel, hogy ennek a jövedelmeit királyi engedéllyel világi főurak birtokolták, akik közül sokan protestánsok voltak. Hasonló helyzetben voltak többek között a győri, a veszprémi püspökség is. Az egri püspökség jövedelmét az országgyűlés az egri vár fenntartására foglalta le.

Az országnak 1538-ban csak három felszentelt püspöke volt, 1572-ben pedig csak négy főpásztora. Mivel alig volt püspök, ezért nem volt, aki a papokat nevelje, szentelje, és a nagyfokú szegénység miatt lehetetlenné vált a papi utánpótlás biztosítása. Pázmány korában a főpásztorok alig tudták kifizetni növendékeikért az évi két forint tartásdíjat. A magyar katolicizmus legnagyobb problémája maga a nagyfokú paphiány volt. Az esztergomi egyházmegye, amely a mohácsi vész előtt 900 plébániával rendelkezett, 1560-as vizitáció szerint alig rendelkezett lelkipásztorral. Sokfelé a paphiányt licentiatusokkal próbálták pótolni, akik a katolikus egyházban világi férfiak voltak, de püspöki engedéllyel misézés és gyóntatás kivételével lelkipásztori munkát végeztek, azaz kereszteltek, eskettek, temettek, ájtatosságokat vezettek, előimádkoztak, prédikáltak vagy felolvasták a számukra készített prédikációt. Legfontosabb feladatuk a plébániák jogfolytonosságának megőrzése volt. Sokszor egész vidékeken csak általuk lehetett fenntartani a

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

katolikus vallásgyakorlatot. Lelkipásztor híján az iskolák is elvesztek az egyház számára. Sajnos elmondható, hogy a megmaradt papság sem állt a hivatása magaslatán. A püspökök a nős papokat is kényszerültek megtérni, mert ha elűzték volna őket, akkor a plébániákat megszállták volna a protestánsok. Még nehezebb helyzetben maga a szerzetesség volt, amely részben a török pusztításnak, részben pedig a nagybirtokosok mohóságának esett áldozatul. A főurak megszerezték a kolostorok vagyonát, sőt sokszor még a klastromokba (épületcsoport, amelyben a szerzetesek állandóan együtt élnek) is betelepültek.¹¹

(14) „A 18. század legelején elsőként Egerben alapított papnevelő intézetet Telekessy István megyéspüspök. Az 1700-ban létesült intézményt utóda, Erdődy Gábor Antal 1722 és 1736 között kétemeletes épületté bővítette. Végül 1785-ben Esterházy Károly megépíttette a Líceum épületét, amely az eredeti tervek szerint egyetemenként működött volna. Az 1710-es években újabb szemináriumalapításokra került sor: 1710-ben Csáky Imre Nagyváradon, 1711-ben Volkra Ottó János Veszprémben, 1715-ben pedig Erdődy László Ádám Nyitrán létesített papnevelő intézetet. A veszprémi szeminárium a későbbi évtizedek alatt a megszűnés határára került, ezért Padányi Biró Márton püspök 1745-ben új épületet emeltetett számára. Itt 1782-ig a városban letelepedett piaristák oktatták a teológiát. Nagyváradon 1759-től a teológiai stúdium mellett filozófiaoktatás is folyt, melyet Patachich Ádám szervezett meg. A váci egyházmegyében sokáig nem működött szeminárium. Kollonich Zsigmond püspök saját házában szállásolt el négy papnövendéket, akiket Berkes András nagyprépost tanított. Az oktatást később a piaristák és domonkosok látták el. Papnevelő intézet 1732-ben épült a székvárosban, Althann Mihály Frigyes püspöksége idején. A szeminárium Migazzi Kristóf püspök kormányzása alatt az 1777 és 1780 között emelt új épületbe költözött. Kalocsán 1733-ban létesült szeminárium Patachich Gábor érsek kezdeményezésére. A kis épület helyett 1757 és 1760 között Klobusiczky Ferenc érsek újat építtetett. Pécsen Berényi Zsigmond püspöksége idején létesült szeminárium, 1746-ban. Az erdélyi egyházmegye székvárosában, Gyulafehérváron 1750-ben nyílt meg a szeminárium, Sztojka Zsigmond Antal püspök kormányzása idején. A csanádi püspökségben 1807-ig kellett várni a szeminárium alapítására. Addig az egyházmegye néhány kispapját a nagyszombati szemináriumban nevelték, a többiek pedig a temesvári és a szegedi jezsuiták képezték.”

Ez a helyzet szinte reménytelennek látszott. Kilábalás valóban csak a Szentlélek Úristen segítségével lehetett, de mint ma láthatjuk nem történt meg maradéktalanul a katolikusok rehabilitációja, mert ehhez még több hit kellett volna, ami a török idők, meg az utána következő

¹¹ Forrás: Dr. Szántó Konrád Egyháztörténelem III. A keresztény újkor története (1517-1789) második kiadás, Katolikus Teológiai Főiskolai Jegyzetek Budapest, 1980. 50-51. oldal

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

materialista, liberális nyomás hatására inkább gyengülőben van, mint erősödőben.

(15) „A szemináriumok alapításának hatására a század közepére érezhetően enyhült a török kor utáni drasztikus paphiány.

Pázmány Péter a XVII. század első felében lépett fel reformjaival.

Pázmány közoktatáspolitikai reformelképzelését a kor legfontosabb politikai-társadalmi problémájának, a török kiűzésének felismerésével összhangban alkotta meg. Szent meggyőződése volt, hogy a törököt a keresztény nemzetek összefogásával, Habsburg vezetéssel lehet kiűzni Magyarországról. Ezért ellenezte az erdélyi fejedelem Habsburg ellenes harcait. Pázmány célja a katolikus egyház erősítése, népének, nemzetének felemelése nem erőszakos térítés, hanem nevelés útján. Pázmány Péter jezsuita szerzetesből 46 évesen lett a magyar katolikus egyház prímása. Óriási nemzetközi tanítási tapasztalattal rendelkezett. Filozófiát tanított a grazi jezsuita egyetemen. Főként Francesco Suárez volt rá nagy hatással. Pázmány célja a katolikus iskolahálózat fejlesztése volt. Számos jezsuita gimnázium nyitotta meg a kapuit (Győr, Sopron, Gyöngyös). Korszerűsítette a papnevelést, a Nagyszombati papnevelő intézetben tudós papok képzése folyt. Annak érdekében, hogy a tudós papok közül minél többen nemzetközi tapasztalatot szerezzenek, szorgalmazta azok külföldi, bécsi, grazi, olmützi, prágai tanulmányait. Pázmány fontosnak tartotta a leánynevelést, 1627-ben Pozsonyban volt az Angolkisasszonyok apácarendje. Korszerűsítette a népoktatást, nevéhez fűződik a Nagyszombati Jezsuita Egyetem alapítása (1635). Pázmány oktatáspolitikája a tekintélyelv és a rációelv ötvözetére épült. A szigor – Pázmánynál – a megértéssel és szeretettel párosult. A jezsuiták mellett a piaristák is jelentős szerepet játszottak a magyar nevelésben. Fő céljuk a szegény gyermekekkel való törődés volt. Korszerű oktatást vezettek be a XVII. század második felétől kezdve Magyarországon.”

Szerintem Pázmány Péter nélkül nem áll talpra az Egyház. Ő mindenben segítette az újjáépülést. Ő az igazi megmentője volt a katolikusságnak, Ő Jézus Krisztus igazi szent embere.

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

6. Jelenkori helyzet bemutatása

Mint ahogy a dolgozatomban elején említettem, úgy gondolom, hogy sajnós a történelem ismétli önmagát. Itt élünk Európa szívében egy olyan történelmi múlttal, amire minden nemzet csak büszke lehet, hiszen kevesen tudják elmondani, hogy 150 éves megszállást túléltek.

Nemcsak, hogy túléltek, hanem megőrizték identitásunkat, nemzetiségünket, hagyományainkat és a legfontosabbat a Római Katolikus hitünket. Ennek a megszállásnak a túlélését csakis az Istenbe vetett hit oldotta meg, bár a korszakban bekövetkezett változások kedvezőtlen hatása gyengítette az Egyházat, de a hívők Istenbe vetett rendíthetetlen hite, összetartozása, összefogása mentette meg a népünket és vele együtt a hazánkat.

Sajnos, ha a mai kialakult helyzetet nézem, hogy ismét egy folyamatos mohamedán megszállással állunk szemben - s nagyon hasonlatos ahogyan az egykori krónikások írják, hogy anno Buda ostroma előtt beszivárogtak a törökök, és ma nem ez a helyzet? Úgy gondolom, hogy ma lényegesen rosszabb helyzetben vagyunk. Rendelkezőnk múltbéli tapasztalatokkal, amikből nem tanulva, ma sokkal könnyebb helyzete van a térhódító mohamedánoknak, mert egy hitehagyott, kiüresedett, liberális, emberi jogokra hivatkozó, veszélyt fel nem ismerő, tétlen, üres Európába érkeznek. Ma készen kapják Európát, mert hitetlen. Véleményem szerint a mai beszivárgást komoly előkészítő munka előzte meg, ami sok-sok évvel ezelőtt kezdődött társadalmi szinten, mégpedig a materialista világ tudatos felnagyításával, én-központú szemlélet erősítésével, jogok hangsúlyozásával a kötelességekkel szemben, a liberális szemlélet eluralkodásával, pénzközpontú világszemlélettel,

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

laza erkölcsiség hangsúlyozásával átmosták az emberek lelkét, tudatát. Ez a szemlélet az Egyházba is beszivárgott, hiszen a papok is liberálisok, ugyanakkor túlzottan felnagyult egoval elfordultak Istentől.

Természetesen szeretném kifejezni reményemet, hogy még vannak szentéletű papok (rajtunk AQUILA-n kívül), akik Istenért élnek és dolgoznak, csak sajnos alig hallani őket! Ennek következménye az a nihil, melyben a ma élő emberek túlnyomó többsége hitetlen, nincs meg bennük a vágy Isten után, nem veszik észre, hogy a jelen helyzet egy viszonylag csendesen zajló területfoglalás és halálos, erőszakos hitlejtés. A mai Európa a liberális politikájával véleményem szerint tudatosan minden eszközt megragadva gondolkodni képtelen tömeget képez saját anyagi haszonszerzés céljából. Európa csak névleg keresztény, többnyire egy globális, identitását veszített néptömegént működik, aki lerombolja saját templomait, hogy majd helyébe mohamedán mecsetek épüljenek. Nem egy örület ez, borzalom! Példaként megemlíteném a Sargentini jelentést, mint a liberális hazugságok összességét, mely mélyen felháborító és minősíthetetlen.¹²

Az Egyház feladata lenne elsőnek felismerni, hogy veszélyben van a kereszténység, és minden eszközzel védeni kellene a hitet. A helyzetet csak súlyosbítja, hogy az Egyház élén egy hitehagyott, liberális (általunk és sok hívő által el nem ismert) pápa áll.

Véleményem szerint a Pápának minden erejével, akár az élete árán is az Istent kéne hirdetnie és védeni a Római Katolikus hitet, példamutatóan kellene viselkednie, e helyett megbotránkoztató kijelentéseket tesz, és viselkedésével megtizedeli az amúgy is kis létszámú hívőket, és taszító a hitehagyott embereknek.

Farizeusi a viselkedése, hiszen az Egyház mindent elkövet annak érdekében, hogy elkerülje a hívők megbotránkoztatását, de ennek ellenére számos példát találunk.

(16) *„Aki nem hisz Istenben, (...) még viselkedhet jó vagy rossz embereként. A nem hívőknek a lelkiismeretüket kell követniük.”*

„A pápa „a gyengédség forradalmára” szólította fel a világot.”

(17) *„Ferenc pápa: Sehová nem kerülnek büntetésként. Akik megbánják bűneiket, azok elnyerik Isten bocsánatát és azok közé kerülnek, akik láthatják őt, de akik nem bánják meg, ezért nem is megbocsátani nekik, elenyésznek. A pokol nem létezik, a bűnös lelkek eltűnnek.”*

Ez az egész magáért besszél. Ha romai katolikus pápa itt tart, akkor földi szinten miben, hol lehetne reményünk? Sehol. Egyedül Istennél van remény és segítség. Így nem marad más, mint szelektálnunk, csak arra figyelhetünk, csak azt fogadhatjuk meg,

¹² Forrás: Aquila párt <http://www.aquilapart.hu/?p=5126>

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

amire elmélkedéseinkben Isten rábólint, helyben hagy. Az olyan papi megnyilatkozást, ami az évezredes hitünk és nagyjaink Pármány, Prohászka, Avilai Szt. Teréz stb. szerint is megbotránkoztató lenne, így nekünk ezeken a hitehagyott egyházi szövegen túl kell lépni és csak egy igaz Istenre hallgatni! MA ez a helyzet, sajnos idejutottunk!

(18) *„Többes számban kell gyökerekről beszélni, mert sok gyökérről van szó. Ezért, amikor Európa keresztény gyökereiről hallok beszélni, olykor félek a hangnemtől, mely lehet triumfalista vagy bosszúálló. Ebben az esetben gyarmatosítássá válik. II. János Pál nyugodt hangvétellel beszélt róla. Igen, Európának keresztény gyökerei vannak. A kereszténységnek kötelessége, hogy öntözze azokat, de szolgáló szellemben, mint a lábmosásnál. A kereszténységnek Európával szembeni kötelessége a szolgálat. Erich Przywara, Romano Guardini nagy mestere és Hans Urs von Balthasar ezt tanítja nekünk: a kereszténység hozzájárulása egy kultúrához az, amit Krisztus tesz a lábmosással, vagyis a szolgálat és az élet odaadása. Ez nem lehet gyarmatosító hozzájárulás! (...)”*

A kereszténység tudatos lerombolását sajnos jól példázza az a történelemben soha elő nem forduló egyedi tény, hogy XVI. Benedek pápát miért „váltották” le betegségeire hivatkozva. XVI. Benedek pápa regnálása alatt nem lehetett volna kivitelezni ezt a muszlim beszívárgást.

(19) *„A háttérhatalomnak olyan pápa kellett, aki Amerikából érkezett, s nincs a vérében az európaiság, az európai kultúra, műveltség, így sokkal nyitottabb, mint lett volna XVI. Benedek pápa! Ezt már csak az nem látja, aki nem használja az eszét! XVI. Benedek pápa azonnal a “mai kereszties háború” élére állt volna, a keresztények vezetője lett volna a muszlim vallással szemben, ellentétben Ferenc pápával....”* *Mutasd meg nekem, mi újat hozott Mohamed, és csak rossz és embertelen dolgokat fogsz találni, mint az a rendelkezése, hogy az általa hirdetett hitet karddal kell terjeszteni” – szólt XVI. Benedek pápa egyik idézett mondata Regensburgban, ami kiakasztotta az európai médiaközvéleményt 2006 szeptemberében. A média és a politikusok egy része azonnal „elfogadhatatlannak”, „offenzívnak”, intoleránsnak és hasonlóknak minősítették a pápa regensburgi beszédét, ami újraéleszti a vallási ellentéteket, és a dialógus, párbeszéd, békés egymás mellett élés helyett az intoleranciát szolgálja, szerintük.*

Elemezve a mai helyzetet felmerül a még hívő emberben az a jogos kérdés, hogy milyen esélyünk van keresztényeknek megvédeni a hitünket egy olyan vallással szemben, mely nem riad vissza semmiféle erőszaktól, szeretetlen, és a valaha jónak indult vallást felhasználja hatalom, vagyon és területszerzésre. Ezzel szemben a kereszténység

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

főparancsa a szeretet, kiegészülve az ellenség szeretetével, milyen fizikális eszközzel rendelkezünk az erőszakkal szemben. Egy liberális hitehagyott Egyházzal igencsak nehéz helyzetünk van ma.

Mint a történelem során annyiszor a hívők megmenthetnék a veszni látszó kereszténységet, Európát és túlzás nélkül mondható az életet a Földön. Úgy gondolom, hogy csak Istenbe vetett valós, cselekvő, élő hittel van megoldás. Fel kellene ébredni, újra megtalálni az Istent, visszatenni az iskolákba a kereszteteket, a templomokat templomként használni, céltudatos Istenre irányított lényként élni. A liberalizmussal szétzilált emberiségnek össze kellene magát szednie.

(20) „Élő kereszténység kell, ami demonstrálja magát, olyan keresztények, akik nem lesznek a kereszteteket, hanem egyre többet tesznek fel, templomokat nem rombolnak, hanem építenek. Láthatóan élő, működő kereszténység kell!”

(21) „Nem tudom időben van-e, amit most írok, de ha most azonnal nem kezdjük el, BIZTOSAN ELPUSZTUL a keresztény Európa. IMA, demonstratív keresztény összetartás kell. De nem akárhogyan, szívből, egyre erősebben, és el kell érni, hogy mindenki imádkozzon. Isten elmélkedésben most döbrentett rá bennünket arra – amit tudtunk is -, hogy mindenki imája az ég felé száll, szinte összeadódik az emberiség egységes sóhaja, DE ENNEK KIFELEÉ IS LÁTSZÓDNIA KELL! A legkisebb, leggyengébb ima is Istenig ér, mert mindenkiben Isten lelke van. Ha egy célért, egy akarattal imádkozunk – még a leggyengébb ima is – összeadódik és az erősebb imákkal, a szentek imájával az egész egy óriássá lesz. Istenig hatol, aki minket akar, nagyon akar, és segít minket. Ha együtt imádkozunk, akkor látni fogják: nincs gyengeség, itt nincs helyük, mi leszünk az erősebb áramlat és nem ők! Mi foglalhatnánk el őket, nem pedig fordítva.”

A karma kérdése is felmerül, akár egyénileg, akár kollektíven, de azt gondolom, (22) „Tudom, Isten irgalmas, és csak reménykedem, hogy ha az utolsó előtti pillanatban észhez térne Európa népe, ha keményen megéljük a hitünket, talán megmenekülhetünk.”

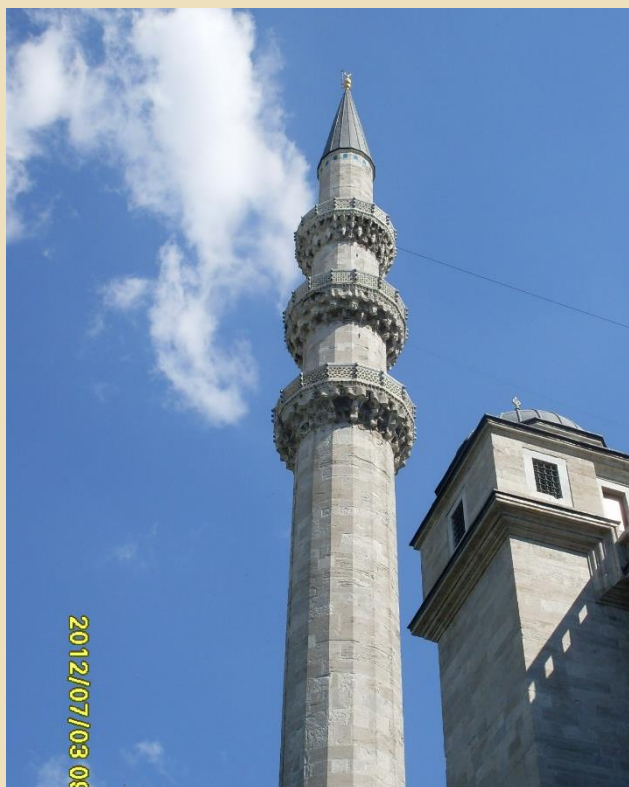
7. Befejezés

Az összehasonlítás során egyértelműen megállapítható, hogy a közvetlen Istentől való származás, Jézustól való közvetlen folytonosság, maga az isteni utódlás, folyamatos élő isteni kapcsolat emeli minden vallás fölé a Római Katolikus vallást. A történelmi visszatekintéssel kihangsúlyozni kívántam, hogy bármilyen elnyomást, megszállást is kellett elviselnie a magyar népnek, a hitét megőrizte, mely megmentette hagyományainkat, nemzetiségünket, hazánkat. Az egyházszakadás során bekövetkezett változások ellenére is kitartott és megmaradt a kereszténység.

A mai folyamatos muszlim beszivárgás mellett a liberális, hitehagyott Európában csakis egyetlen reményünk, ha hitünk élővé válik,

Török 150 éves itt léte mennyit változtatott, rontott a katolikus hiten?

határozottan megmutatja magát, látható, élő, működő kereszténységgé lesz.

Kő az úton (M. Feesche)

*Gondolod, kerül életed útjába
Egyetlen gátló kő is hiába?
Lehet otromba, lehet kicsike,
Hidd el, ahol van, ott kell lennie.
De nem azért, hogy visszatartson
téged,
S lohassza kedved, merészséged.
Jóságos kéz utadba azért tette,
Hogy te megállj mellette.
Nézd meg a követ, aztán kezdj el
Beszélgetni róla Istennel.
Őt kérdezd meg, milyen üzenetet
Küld azzal az akadállyal neked.
S ha lelked Istennel találkozott,
Utadban minden kő áldást hozott.*

(Túrmezei Erzsébet fordítása)

8. Irodalmi jegyzék

1. Biblia János Evangéliuma 14.6. Szent Jeromos Bibliatársulat Budapest, 1997.
2. Iszlám <https://hu.wikipedia.org/wiki/Iszl%C3%A1m>
3. Katolicizmus <https://hu.wikipedia.org/wiki/Katolicizmus>
4. Kereszténység
<https://hu.wikipedia.org/wiki/Kereszt%C3%A9nys%C3%A9g>
5. Iszlám <https://hu.wikipedia.org/wiki/Iszl%C3%A1m>
6. Biblia János Evangéliuma 13. 34. Szent Jeromos Bibliatársulat Budapest, 1997.
7. Biblia Máté Evangéliuma 5. 44. Szent Jeromos Bibliatársulat Budapest, 1997.
8. A reformáció megjelenése és térhódítása Magyarországon
Downloads/magyarorszag_egyhzrtortenet_A_reformacio_megjelenese%20(1).pdf
9. Protestantizmus <https://hu.wikipedia.org/wiki/Protestantizmus>
10. Protestantizmus <https://hu.wikipedia.org/wiki/Protestantizmus>
11. Dr. Szántó Konrád Egyháztörténelem III. A keresztény újkor története (1517-1789) második kiadás, Katolikus Teológiai Főiskolai Jegyzetek Budapest, 1980.
15. oldal
12. A reformáció és Luther Márton
<http://erettségi.com/tetelek/tortenelem/a-reformacio-es-luther-marton/>
13. Kálvinista apologetika
<http://kalvinistaapologetika.hu/mi-a-kulonbseg-a-protestans-es-katolikus-teologia-kozott/>
14. Papképzés, oktatás, tudomány

<http://tk.pilisart.hu/xv-papk%C3%A9p%C3%A9s-oktat%C3%A1s-tudom%C3%A1ny>

15. A magyar nevelés a reformáció és a katolikus megújulás idején

http://janus.ttk.pte.hu/tamop/kaposvari_anyag/albert_gabor/2a_magyar_nevels_a_reformaci_s_a_katolikus_megjuls_idejn.html

16. https://www.citatum.hu/szerzo/Ferenc_papa

17. http://mandiner.hu/cikk/20180412_a_pokol_es_ferenc_papa

18. Milyen kereszténység kell Európának?

http://kereszteny.mandiner.hu/cikk/20160519_ferenc_papa_milyen_keresztenyseg_kell_europanak

19. Miért „váltották le olyan gyorsan XVI. Benedek pápát?

<https://internetfigyelo.wordpress.com/2016/02/14/miert-valtottak-le-oly-gyorsan-xvi-benedek-papat/>

20. Élő kereszténység contra mohamedánizmus terjedése

<http://www.aquilapart.hu/?p=4862>

21. Élő kereszténység contra mohamedánizmus terjedése

<http://www.aquilapart.hu/?p=4862>

22. Élő kereszténység contra mohamedánizmus terjedése

<http://www.aquilapart.hu/?p=4862>

Cikk írója: Szakálos Gizella, az AQUILA közösség alapító tagja. Publikálni nem szokott, de ez a dolgozat megérdemli a közlést. A Budapesti Tanítóképző Főiskolán diplomázott óvónőként, 20 éve végez önkéntes tevékenységet az AQUILA szervezésében.

Rizmayer Péter

Szent Józsefről

Szent Józsefről az Újszövetségben meglehetősen kevés szó esik, a két gyermekégtörténetben (Mt 1--2 és Lk 1--2; 3,23) olvashatunk róla¹³. Tekintettel arra, hogy nem játszott szerepet Jézus nyilvános működésében, arra következtethetünk, hogy még

mielőtt Jézus tanítani kezdett, már meghalt. Az evangéliumokból az derül ki, hogy Dávid házából való, illetve rendkívül érzékeny Isten embere, aki meghallja Isten szavát, nem torzítja el, nem magyarázza, hanem kérdés nélkül – azonnal – megteszi azt. Ez rendkívüli alázatáról is tanúskodik, egy nagyon tiszta, egyszerű, nemes lélekről, aki Máriához hasonlóan ugyanúgy – természetesen nem testi formában – magába fogadja Istent. Maga az „ács” mesterség is ezt sugallja, tiszta, világos cselekedetek sorozatát, áttételesen, aki védelmet épít, nyújt ebben a világban Isten Fiának, aki nem bocsátja el Máriát, hanem magához veszi, védelmet nyújt, otthont teremt. Ahogy elgondolom Józsefet, úgy számomra leginkább a megbízhatóságot és a csendet jeleníti meg. Ahogy a Bibliában kevés szó esik róla, ugyanúgy Ő maga is keveset beszélt,

¹³ <https://archiv.katolikus.hu/szentek/0319.html>

leginkább hallgatott. Vagy inkább úgy képzelem el, hogy örökké a csend vette körül, Isten csendje. Ebben a csendben élt. Egyetlen fölösleges mozdulatot sem tett ebben a világban, kizárólag azt, ami szükséges. Mindenre „igen”-t mondott vagy „nem”-et. Valószínűleg Ő a katolikus egyház egyik leghallgatagabb szentje, a visszafogott, halk, megbízható Szent József, akire Isten a saját Fiát bízta rá.

Lehet, hogy a hallgatagság „mögött” csak a nagy lelkek képesek meglátni az igazi valóját. Jézus azt mondta Simonnak, hogy *„Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálótokat halfogásra!”* (Lk 5,4). Szent Józsefnek nem kellett a mélyre „eveznie”, Ő a mélyben élt. A „mélységben” élni annyit tesz, mint egyszerre Istennel és Isten közelében élni, és törekedni arra, hogy azt a kis részt, amelyet magadból még nem adtál át Istennek, átadd Neki (Isten magán a mélységen is túl van). A mélység az összeszedettséget jelenti, és azt is, hogy a világtól már leváltál, de az Istenbe való teljes átköltözés még nem történt meg. A mélység tisztánlátás, az Istenre figyelés, a világra Isten szemével történő rálátás. A mélység egy már nagyrészt megtisztult, de még folytón tisztuló tudatállapotot is jelent. Ebben a megtisztult tudatállapotban már alig pislákol az „én”. Ezt a tudatállapotot áthatja Isten fénye. Persze mindez

a szabad akarattól függ. A mélység az az erő, hogy tudod, hogy Isten ereje már benned van és képes vagy – Isten beleegyezésével – a külső tényezőket befolyásolni. (A kép forrása M.Kurir) Tudod, hogy hol a világ vége. Az ördög ide már nem merészkedik, az ő területe a „felszín”, a zavar, a fecsegés. Az ember csak jó és igaz tanító hatására képes eljutni ide. Ez a földi élet célja ez, hogy az ember eljusson a mélységbe, minél mélyebbre (a mélyben is rengeteg réteg van attól függően, hogy milyen mértékben adta át már

magát valaki Istennek), hogy utána el tudjon jutni Istenbe.

Józsefet úgy gondolom el, mint egy olyan „lényt”, aki a fent leírtak szerinti mélységben élt, és lehet, hogy pont ez a szolgálat (Jézus nevelő apja a földi világban) kellett ahhoz, hogy végleg hazatérjen. Könnyen lehet, hogy Jézus földi életében rengeteg mindenre megtanította Szent

Józsefet, akár tudatosan, akár tudat alatt. Bizonyára ebben az apa-fiú kapcsolatban a kölcsönös szereteten túl még rengeteg réteg volt. Szent József kétségtelenül rendkívül kivételes helyzetben élt a Földön.

Szent József hallgatóságát azonban nem szabad összekeverni a passzivitással. Ahogy életében tevékeny ember volt, úgy halála után is aktív. De valószínűleg egészen másképp „működik”, mint például Szűz Anya, akinek sok jelenését ismerjük. Avilai Szent Teréz Őt választotta patrónusának, a Vele való kapcsolatról többek között következőket olvashatjuk az *Önéletrajzában*¹⁴: *„Pártfogómul és uramul a dicsőséges Szent Józsefet választottam, s nagyon melegen a kegyeibe ajánlottam magamat. Volt is alkalmam tapasztalni, hogy nemcsak ebből a bajból, hanem sok más, ennél nagyobb, becsületemet és lelkem üdvét fenyegető veszedelemből jobban kimentett ez az én atyám és uram, mint ahogy kérni tudtam. Nem emlékszem, hogy valaha kértem volna tőle valamit, amit ő meg ne tett volna. Igazán csodálatra méltó dolog, hogy mekkora kegyelmeket eszközölt ki számomra Istennél ez az áldott szent, és milyen testi és lelki veszedelmekből szabadított ki. A többi szenteknek, úgy látszik az Úr csak azt adta meg, hogy ebben vagy abban a szükségben tudjanak segíteni, erről a dicsőséges szentről azonban tapasztalatból tudom, hogy mindegyikben pártunkat fogja. Az Úr mintegy értésünkre akarja adni, hogy amiként engedelmes volt neki a földön - mert hiszen atyjának nevezték, s mint nevelőjének joga volt neki parancsolnia - éppúgy az égben is megteszi minden kívánságát. Tapasztalták ezt mások is, akik tanácsomra hozzá fordultak, és már újra sokan vannak, akik ezek alapján nagyon tisztelik őt. Ami engem illet, igyekeztem ünnepét a lehető legfényesebben megtartani; amiben azonban inkább a hiúság vezetett, mint a jó szellem; mert főleg arra volt gondom, hogy sok legyen a külső dísz és pompa, bár a szándékom azért nem volt rossz. Mert ez volt az én nagy hibám: ha az Úr meg is adta nekem a kegyelmet arra, hogy valami jó dolgot tegyek, a végrehajtás tele volt gyarlósággal és tökéletlenséggel. Míg ellenkezőleg, ha valami rosszról, fényűzésről, vagy hivalkodásról volt szó, - az Úristen bocsássa meg nekem - annak megtevésében csupa buzgalom és szorgosság voltam. Szeretnék mindenkit rábeszélni arra, hogy tisztelje ezt a dicső szentet, mert tudom, hogy mily sok jót tud számunkra Istennél kieszközölni. Nem ismertem még embert, aki ha igazán tisztelte őt és különösebben szolgált neki, ne haladt volna nagyon előre az erények útján; mert rendkívül jó hatással van azokra a lelkekre, akik neki ajánlják magukat. Azt hiszem, már jó néhány esztendeje, hogy az ő ünnepén mindig kérek tőle valami különöset és még mindig megkaptam. Ha olykor kérésemet talán kissé ügyetlenül adom elő, ő oly egyenesre igazítja, hogy még sokkal nagyobb hasznomra válik. Ha volna ahhoz fölhatalmazásom, hogy erről bővebben írjak, igen szívesen maradnék ennél a tárgynál, s részletesen mondanám el mindazokat a kegyelmeket, amelyeket ez a dicső szent nekem és*

¹⁴ JÉZUSRÓL NEVEZETT SZENT TERÉZIA ÖSSZES MŰVEI **Önéletrajz**. Adalbertus Kuster Censor dioecesanus Num. 2.932/1927.

másoknak juttatott; mivel azonban nem akarok többet tenni annál, amivel megbíztak, sok dologban rövidebb leszek, mint szeretném, másokat meg hosszabban mondok el, mintsem szükséges volna; mert hát mi mást lehetne várni tőlem, akinek oly kevés az esze mindenhez, ami jó. Én csak arra kérek mindenkit, az Isten szerelméért próbálja meg, ha nem hiszi, s tapasztalni fogja, mennyire jó dolog az, ha az ember ennek a dicső pátriárkának ajánlja magát és tiszteli őt. A belső ima embereinek azonban különösen kellene hozzá ragaszkodniuk. Mert ki volna képes az angyalok királynéjáról elmélkedni, s életének azon eseményeire gondolni, amelyek folyamán annyi veszedelmet élt át a kised Jézussal, a nélkül, hogy hálás ne volna Szent Józsefnek azért, hogy ezen nehéz körülmények között gondjukat viselté. Ha valaki nem talál olyan lelki vezetőt, aki belső imára tudná őt oktatni, fogadja tanítójául ezt a dicső szentet, s nem fogja eltéveszteni az utat. Adja az Úr, hogy ne legyen eltévesztett dolog részemről, hogy őrá mertem beszélni, mert bár nyilvánosan tisztelőjének vallom magamat, az ő szolgálatában s példájának követésében mindig hibás voltam. Mert ő megtette a magáét, amennyiben föl tudtam kelni, képes voltam újra járni, s nem voltam többé nyomorék; én pedig abban tettem meg a magamét, hogy visszaéltem ezzel a kegyelemmel.”¹⁵ Fentiek közül is látható, hogy Szent Teréz Szent Józsefet a szentek közül is kiemeli, a szenteknél teljesebb, mindenre kiterjedő hatáskört tulajdonít Neki. És amit még fontos hangsúlyozni, az, hogy az egyház talán legnagyobb misztikusa, Szent Teréz azt tanácsolja, hogy a belső ima embereinek különösen ragaszkodni kell Hozzá, és ha valaki a belső imában nem talál lelki vezetőt, akkor fogadja tanítójának Szent Józsefet. Ami látszik a fentiekből, hogy Szent Teréz rendkívüli módon támaszkodott Rá egész életében. Isten már az első sarutlan kármelita kolostor megalapítása előtt lelkére kötötte, hogy azt Szent Józsefről nevezze majd el: >Egy szép napon, szentáldozásom után, Ő Szent Felsége nagyon a lelkemre kötötte, hogy legyek rajta minden erőmmel, s nagy ígéreteket tett arra nézve, hogy a zárda tényleg létre fog jönni, s hogy Őneki nagy dicsőségére fog szolgálni. A neve legyen „Szent József”, mert az egyik kapuját majd ez a szent fogja őrizni, a másikat pedig a Boldogságos Szűzanya; Krisztus Urunk pedig közöttünk fog lakni. Hogy elsőrangú csillag lesz belőle, amely fényesen fog ragyogni.<¹⁶ Összességében – a fenti írás zárásaként röviden – úgy jellemezném Szent Józsefet, mint aki az Isten felé való útjában mindenkit megsegít, aki Hozzá fordul, azonban a szentek közül is kiemelkedik, a legmagasabb rangban van, olyan mélységeket ismer és tud vezetni, amelyre más szent nem képes. Ezért választotta Őt Szent Teréz, és ezért javasolta mindenkinek a tiszteletét.

¹⁵ JÉZUSRÓL NEVEZETT SZENT TERÉZIA: i. m. 56-58. o.

¹⁶ JÉZUSRÓL NEVEZETT SZENT TERÉZIA: i. m. 352. o.

Irodalom:

- <https://szentiras.hu/SZIT>
- <https://archiv.katolikus.hu/szentek/0319.html>
- JÉZUSRÓL NEVEZETT SZENT TERÉZIA ÖSSZES MŰVEI
Önéletrajz. Adalbertus Kuster Censor dioecesanus Num.
2.932/1927.

A cikk írója: Rizmayer Péter, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen diplomázott magyar és esztétika szakokon. Korábban tanított, jelenleg projektmenedzserként dolgozik. 15 éve van az AQUILA Közösségben, az AQUILA Magazinban és a Túllépésben is rendszeresen publikál.

Impresszum

Kiadó: AQUILA Párt, 1222 Budapest, Zakariás József u. 3.

Felelős kiadó: Varga Péterné/Pável Márta, az AQP elnöke

Honlap: www.aquilapart.hu

E-mail: varga.marta@aqp.hu

Telefon: +36 20 – 327-47-93

Nemzetközi azonosítószám:

HU ISSN 2064-7700

Bankszámlaszám:

UNI-CREDIT bank

10918001-00000038-58540003

Fő- és felelős szerkesztő:

Varga Péterné/Pável Márta, az AQP elnöke

Főszerkesztő helyettes:

Szeibert Márton AQP média elnöke

Főmunkatársak, szerkesztők/lektorok:

Bainé Varga Katalin, lektor

Horváth Olivér, grafika, egyéb munkák

Kis Enikő, lektor

Marton Janka, lektor, korrektor

Marton Krisztián, korrektor

Mészáros Gabriella, lektor, korrektor

Oroszi - Kuzmich Kinga, korrektor

Rizmayer Péter, lektor, korrektor

Rizmayerné Márkus Edit, lektor, korrektor